

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
rendes közgyűlésére,

mely 1895. évi november hó 17-én
délelőtt 10 órakor

fog az egyesület Köztelek épületében
megtartatni.

Tárgyak:

1. Elnöki megnyitó.
2. Közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére 2 tag kiküldése.
3. Igazgató-választmány jelentése az egyesület 1894—1895. évi működéséről.
4. Az évközben belépett tagok felvétele.
5. Az évközben meghalt tagok bejelentése.
6. A számvizsgáló-bizottság és az igazgató-választmány jelentése a múlt év számadásáról, az egyesület vagyoni állapotáról és kezeléséről.
7. Az 1896. évi költségvetés megállapítása, a III. orsz. gazdakongresszus kiadványainak költségeire 5000 frt megszavazása.
8. Az egyesület tisztikarában történt változás bejelentése és az ujonnan választott pénztárnok kinevezésének és javadalmazásának megerősítése.
9. 15 kisorsolt választmányi tag helyett újak választása az alapszabályok 28. §. alapján.

10. Esetleges indítványok, melyek tagok által az alapszabályok 14. §. k) pontja szerint benyújtottak.

Budapest, 1895. évi október hó 23.

A 14. §. k) pontja így szól: „A tagoknak a közgyűlés elé az igazgató-választmány útján tett beadványai és indítványai.”

Gr. Desseffy Aurél s. k.,
elnök.

Meghívó

a közgazdasági szakosztály november hó 16-án d. u. 4 órakor tartandó ülésére.

Tárgya:

A vám- és kereskedelmi szövetség megújítása Ausztriával. Előadja: Rubinek Gyula ügyvezető-titkár.

Gróf Széchenyi Imre,
szakosztályi alelnök.

A III. országos gazdakongresszus kiadványai.

A kongresszus szétküldött kiadványait több kongresszusi tag, abban a hitben, hogy azokat külön kell megfizetnie, visszaküldötte.

Hasonló esetek elkerülése végett tudomásul hozzuk, hogy a kiadványok a kongresszus volt tagjait *díjmentesen* illetik meg. A csomagokon egyébként „tagsági illetmény” felirattal jelezve van, hogy értük külön díj nem jár.

Őszi gyümölcs vásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezett őszi gyümölcs vásár e hó 20-án bezárul. Ez időn túl érkező gyümölcsküldeményeket a rendezőség el nem fogad.

Szakosztályi tagok.

Számos kérdezősködés folytán van szerencsém tudatni az O. M. G. E. tagjaival, hogy az alapszabályok 37. §-a értelmében az egyesületi tagok az összes szakosztályok tárgyalásain résztvehetnek s a hivatkozott szakasznak az igazgató-választmány múlt évi magyarázata szerint az egyesületi tagoknak e czélból nem is kell előre bejelenteniök, hogy melyik szakosztályban óhajtanak résztvenni.

Igazgató.

Az O. M. G. E. közgyűlése.

Vasárnap délelőtt tartandó közgyűlésén számol be az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a magyar gazdaságközönségnek a gazdaérdekek szolgálatában a lefolyt egyletli évben kifejtett működéséről és annak eredményeiről. Habár az egyesületnek mozgalmait hivatalos tisztükből kifolyólag annak idején mindenkor aktuálisan tárgyalni kötelességünknek tartottuk, ez még sem ment fel azon kötelesség alól, hogy az egyesületnek évenként ismétlődő ünnepeye alkalmából rövid visszapillantást ne vessünk a lefolyt egyletli év eredményeire.

Az egyletli életnek azon belső forrongása, a melylyel az elmúlt egyletli év kezdődött, nem maradt meg pusztán az egyesület belső ügyének. Az ellentétes érdekek küzdelmeinek hullámai kicsaptak a közélet szélesebb mezejére és úgy az egyesületre, valamint a gazdai érde-

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31. Váci-körút sarok.

Ajánlunk:

Kitünő vetőmagvakat.
Gépolajokat, kenőcsöket.
Kötél, zsák, és ponyvakat.
Permetező gépek s anyagokat.
Műtrágyákat.
Építkezési anyagokat.
Állatorvosi gyógyszereket.

Ajánlja:

Jól berendezett
gabona-bizományi osztályát
gazd. termények értékesítésére.
Tőzsdei kötések közvetítése.
Hízott marha és gypaju eladás.
Korpa, malátacsira, olajpogácsa, szártott moslák legjutányosabb beszerzése.

Ajánlunk:

Kitünő máv. gőzcsepplőgépeket.
Malmokhoz compound locomobileket.
Arató-, kévekötő- és kaszáló-gépeket.
Mindennemű gazdasági gépeket.
Takarmányosok berendezése.
Gazdasági mérnöki munkák közvetítése.

 Mindennemű őszi- és tavaszi takarmánymagvak megvételre kerestetnek.

keket illető eszmékre kétségkívül nagy mértékben termékenyítőleg hatottak.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület mozgalmas elnökválasztásának és ezzel kapcsolatban az egyesület vezetősége ellen intézett támadásoknak végeredményeképp egész tisztán kidomborodott, hogy az egyesületnek, mint a gazdai közvélemény legerősebb független kifejezőjének történelmi tradíciói a mezőgazdaság jelen válságos helyzetében kétszeres kötelességévé teszik a mezőgazdasági érdekeink fölött való éber őrökést és ezen kötelességnek teljesítésében a magyar gazdaközönség osztatlan támogatására bizton számíthat. És az egyesület múlt évi küzdelmei legjobban igazolják, hogy a gazdaközönség bizalmát teljes mértékben megérdemli, mert egy pillanatig sem habozott független véleményét a gazdai érdekek védelmére kinyilatkoztatni, holott az ellenkezőre nagyon is hatalmas eszközökkel reá birni igyekeztek. Csakis ennek a törhetetlen elvhü magatartásának köszönhető, hogy a küzdelmek vége az egyesület szellemi és anyagi meggyarapodása volt.

De az egyesület lefolyt évi mozgalmai az egyesületen kívül is jótékonyan hatottak. Tagadhatatlan, hogy az egyesület ügyeivel a legszorosabb összeköttetésben áll a gazdatársadalom múlt évben tapasztalt ébredése. Már maga az elnökválasztó rendkívüli közgyűlés az egyleti

tagoknak oly nagy számát gyűjtötte a fővárosba, a mekkora az egyesület fél-századot meghaladó történetében páratlanul áll, az érdeklődésnek oly nagy fokát jelezvén, a minő csak válságos időkben tapasztalható, a midőn látszólag csekély okok megett súlyos bajok rejtőzködnek. Az egyesület érdemes elnöke: gróf *Desseuffy* Aurél megválasztatása után tartott beszédében nagyon helyesen jegyezte meg, hogy a megválasztatása iránt tanusított nagy érdeklődést és az őt ért bizalmat első sorban az ő vezetése alatt álló egyesület azon törekvésének tulajdonítja, melyet a gazdai érdekek megvédelmezésére tántorithatatlan hűséggel és energiával követett. A gazdaközönség ritka egyetértéssel csoportosult az egyesület köré, melynek hivatása teljes betöltésére soha nagyobb szükség nem volt, mint éppen akkor.

És a gazdatársadalomnak az egyesület mozgalmai iránti érdeklődése nem volt szalmatűz, hanem azon belső szükség érzetéből kifolyó ébredése, a mely a közgazdasági viszonyoknak a mezőgazdaság érdekében való megjavítását sürgette. Ez a szükségérzet szülte a lefolyt év május havában megtartott III. országos gazdakongresszust, a mely a mezőgazdasági élet minden megnyilatkozására kiterjedő tárgyalásaival és a kongresszusban résztvevők nagy számával a kongresszust a napi efemer értékű értekezletek sorából kiemelte és határozatai-

val egy egészséges, a hazai viszonyoknak megfelelő közgazdasági program megalkotását lehetővé tette. A kongresszus munkálatai hosszú időre hivatva megállapítani a teendők egész sorozatát, melyek végrehajtását mezőgazdasági viszonyaink javítására és az uralkodó válság enyhítésére ma már a közélet minden terén működő vezérférfiak is nyomtatékkal hangsúlyozzák.

A kongresszus ugyan az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kebelén kívül folyt le; kezdeményezése, rendezése és végrehajtása azonban mégis az ő osztályrésze úgy, hogy az egyesület múlt évi működésének egyik legkimagaslóbb részét képezi.

Az egyesület a mezőgazdaság érdekeinek érvényesítésére irányuló múlt évi küzdelmeiből szellemileg és anyagilag megerősödve került ki. Az egyesület és a kongresszus tárgyalásai minden kört meggyőztek arról, hogy a magyar mezőgazdaság súlyos bajai sürgős orvoslást igényelnek és a legilletékesebb tényezők ma már szintén nem térnek ki azon feladatok teljesítése elől, a melyeket a gazdaközvélemény részükre megjelölt. E mellett mindenki meggyőződött arról, hogy az egyesülettől minden néven nevezhető pártpolitika távol áll s működésében egyedül a mezőgazdaság igaz érdekei vezetik. De emelkedett az egyesület szellemi ereje az által is, hogy már eddig is tekintélyes számú tagjainak sora-

TÁRCZA.

Dohánytermelésünk a múlt évben.

II.

IV. Dohánybeváltás osztályonként.

Az osztályonkénti dohánybeváltás eredménye összehasonlítva az 1893. évvel, a következő számadatokat tünteti fel:

Válogatott a) 390,248 kg. (1893-ban 1.119,884 kg. = 46,3% kevesebb).

Válogatott b) 596,094 kg. (1893-ban 1.111,748 kg. = 57,3% kevesebb).

I. osztály: 7.362,532 kg. (1893-ban 11.277,300 kg. = 34,7% kevesebb).

II. osztály: 12.495,457 kg. (1893-ban 5.823,296 kg. = 31,7% kevesebb).

III. osztály: 10.876,082 kg. (1893-ban 14.672,203 kg. = 25,8% kevesebb).

Kihányás: 2.605,426 kgr. (1893-ban 5.577,881 kg. = 53,2% kevesebb).

Hulladék: 28,116 kg. (1893-ban 55,241 kg. = 49,1% kevesebb).

Osszesen volt tehát 34.381,162 kg., 1893-ban 52.206,462 kg., vagyis a termés kevesblet a múlt évben 17.825,300 kg. = 34,1%, mely termésesökkenésnek okát az előbbi fejezetben okadatoltuk.

V. A holdankinti dohánytermés és a holdankinti jövedelem.

Az egyes dohánybeváltási felügyelőségek területén termelt átlagokat s a holdankinti átlagos jövedelmet már előzőleg kimutattuk. Azon adatokból kitűnik, hogy az

átlagos beváltás egy kat. holdon volt 533 kg. dohány 95,47 frt átlagos beváltási árral. A múlt évihez képest a termés holdankinti átlagban 204 kg.-mal csökkent, a beváltási ár pedig holdankint 36,94 frttal. A suly szerinti beváltási ár még kevésbé elégithette ki a termelőket 1894-ben, mint az előtte való évben, a mikor 100 kg. dohány átlagos beváltási ára 18 frt 19,6 kr. volt, míg 1894-ben az átlag csak 18,11,9 frtra rugott.

Az ország hét dohánybeváltó felügyelősége közül legnagyobb átlagtermést ért el a nyiregyházi 705 kg.-mal holdankint (átlagjövedelem 131,88 frt), legkisebbet a szegedi 320 kg.-mal (átlagjövedelem 47,33 frt). A legnagyobb holdankinti átlagos jövedelmet szintén a nyiregyházi felügyelőség mutatja ki.

Az egyes dohánytermelő körzetek közül a legnagyobb átlagtermést a miskolci felügyelőség miskolci körzete érte el 884 kg. 169,96 frt beváltási árral, utána a nyiregyházi felügyelőséghez tartozó nyirbátori körzet 727 kg.-mal (beváltási ár 136,93 frt). A nyiregyházi felügyelőség kisvárdai körzete 685 kg. = 120,83 frt. A debreczeni felügyelőség n.-létai körzete 684 kg. = 124,02 frt. A budapesti felügyelőség érsekújvári körzete 658 kg. = 117,19 frt. Az aradi felügyelőség fogarasi körzete 656 kg. = 155,79 frt. Végül a nyiregyházi kerület n.-tárkányi körzete 629 kg. = 161,03 frt eredménnyel. Legkisebb dohánytermése a szegedi felügyelőség szegedi körzetének volt, holdankinti átlagban 47,51 frt beváltási árral.

Legnagyobb pénzbeli eredményt mutat fel a miskolci felügyelőség miskolci körzete

169,96 frt, ezután következik a nyiregyházi felügyelőség n.-tárkányi körzete 161,03 frttal, az aradi felügyelőség fogarasi körzete 155,79 frttal stb.

Előbb már említettük, hogy az összes dohánytermő terület 64,462 holdat tett ki. Ezen területből a magyar kezelőség részére 35,654 hold, az osztrák kezelőség részére 28,808 kat. holdon termeltek dohányt. A magyar kezelőség részére termelt dohány összes mennyisége 19.065,300 kg., mely 3.502,970 frt összes költségen váltatott be; ez megfelel 100 kg.-ként 18 frt 37,2 kr.-nak, a dohány mennyisége pedig megfelel 1 kat. holdon 534 kg. dohánynak 95,90 frt átlagos jövedelemmel.

Viszont az osztrák kezelőség részére beváltatott összesen 15.314,424 kg. dohány 2.793,380 frt összköltségen, vagyis 100 kg. dohány átvételi költsége 18 frt, 23,8 kr., 1 kat. hold termése 531 kg. 94,93 frt átlagos jövedelemmel.

Ezen adatok összehasonlításából azt látjuk, hogy a magyar kezelőség részéről egy katasztrális holdról átlagban véve több dohány váltatik be, mint az osztrákoknál s a holdankinti átlagjövedelem is csaknem 1 frttal nagyobb.

VI. Dohánybehozatal és kivitel.

Dohánytermelésünket figyelemmel kísérve, azt látjuk, hogy az — eltekintve az 1894-ik évtől, melynek abnormális időjárási viszonyai mint egyéb terményeknek sem, úgy a dohánytermelésnek sem kedvezett — minőségileg folytonosan halad, de ennek

majdnem tények az fölfelé nag járul az e dása éppe a mi lehe nemcsak hanem s mind szél mire a m mert a ko azon műk vontá tám sület a k ken át fo

Nem működése kezdemén végrehajtó mányhatal rolja. Egés hogy ez a volt. Az e mozgalmai nye, mihe mány kez kormány a sának, ha Alapos azo a mostani máskép le az egyesü véseit. Az kijelentés csoportosu

daczára mé szivarkadok anyagot ke szükséglet fokozódik, daczára a zönség a f mind töme rok gyártás ben mindö többi dohá alkalmas k gyártására, tán a külfö

Behozó kg. finom d 1893-ik év nagyoneme kg.-mal, p haladta tu készítésére czedoniai d ségben, elő kg.-mal sze 100 kg.-kér Legdr való levél, kerül.

Az 18 orosz kapá vásárolt d vonatkozóla célját eze egyrészt re nyal elegen tetemesen d

majdnem 600 új taggal gyarapodott. E tények az egyesület tekintélyét kifelé és fölfelé nagy mértékben emelték. Ehhez járul az egyesület anyagi meggyarapodása éppen tagjainak szaporodása révén, a mi lehetővé teszi, hogy az egyesület nemcsak eddigi működését folytathassa, hanem saját erejéből működési körét mind szélesebb alapokra fektethesse, a mire a múltban azért is szükség volt, mert a kormány az egyesületnek még azon működésétől is nagyrészt megvonta támogatását, a melyeket az egyesület a kormány kezdeményezésére éveken át folytatott.

Nem tagadható, hogy az egyesület működése magában véve meddő, ha kezdeményezéseit, terveit az illetékes végrehajtóközégek, s első sorban a kormányhatalom negligálja és fel nem karolja. Egész őszintén kell konstatálnunk, hogy ez a múltban jóformán mindig így volt. Az egyesület megindította ugyan mozgalmait, de azok gyakorlati eredménye, mihelyt azok végrehajtása a kormány kezébe került, elmaradt, mert a kormány az egyesületet nem munkatársának, hanem ellenesének tekintette. Alapos azonban a reményünk, hogy ez a mostani földmivelésügyi miniszter alatt másképp lesz. Az új miniszter jól ismeri az egyesületet s annak önzetlen törekvéseit. Az egyesület is bizik a miniszter kijelentésében, hogy az egyesületben csoportosult hatalmas társadalmi erőket

fel fogja használni s így az egyesület üdvös kezdeményezései gyakorlati eredményeket az eddigieknél nagyobb mértékben fognak felmutatni.

Erre különben soha sem volt nagyobb szükség mint ma. A hazai mezőgazdaság súlyos válságának enyhítésére az intézkedések egész sorozata van napirendre tűzve. A parlament és a kormány nem zárkozhatnak el ezek megvalósítása elől, de a szükséges intézkedéseket pusztán a miniszteri irodákban megállapítani nem lehet. A gyakorlati gazdaközönség, a mely közvetlenül érzi a bajok súlyát, kell, hogy tanácsával, véleményével szintén részt vegyen a magyar mezőgazdaság regenerálásának munkájában és ezt sehol hatékonyabban és nagyobb eredménnyel nem teheti meg, mint az Országos Magyar Gazdasági Egyesületben. De ennek szakvéleményét kell, hogy a kormányzat is nagyobb figyelemben részesítse mint a múltban. Legfőképpen áll ez a küszöbön levő osztrák vám- és kereskedelmi szerződési tárgyalásokra, a melyeknél a kormánynak is igen nagy szüksége lesz a hazai érdekek megvédelmezésében, a gazdaközönség hathatós közreműködésére támaszkodnia.

Végigtekintve az Országos Magyar Gazdasági Egyesület lefolyt évi működésén és annak főbb eredményein, az egyesületet vezető igazgató-választmány és elnökség nemcsak a jól betöltött kö-

telesség érzetével tekinthetnek a közgyűlés elismerése elé, hanem egyszersmind azon reményt is nyújthatják az egybegyűlő gazdatársaknak, hogy hathatós támogatásuk eredményei a jövőben az eddigieknél fokozottabb mértékben fognak a magyar mezőgazdaság javára jelentkezni.

S. Z.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A kendermag termesztésének egy új módja.

Verbász környékén (Bács-Bodrogmegye) Luft Károly a kendermag termesztésének, illetve a magvas kender tenyésztésének egy új módját igyekszik meghonosítani, mely eljárás szerinte nemcsak jobb a most divó eljárásoknál, hanem jóval több s fejlettebb magot is ad. Ez irányu személyes tapasztalataimat közölni óhajtom azért, hogy a kendertermelő gazdák ezen kezelési módot is megpróbálhassák s gyakorlati értékéről, használhatóságáról véleményt mondhassanak.

A magkenderet rendszeren 24 cm. vagy pedig 40—42 cm. sortávolságra vetik, kat. holdankint 18—20 kg. magot számítva; ápolásban rendszeren nem részesül, kivéve azt, hogy a beporzás elmúltával a virágos vagy fíkendert kinyűvik vagy kivágják. Ezen eljárás mellett 3—4 q kendermag teremhet k. holdanként. Luft rendszere már most abban tér el ezen mivelési módtól, hogy a magot $70/30$ cm.-es kötésben, tehát 70 cm. sor és 30 cm. sorbani távolsággal fészkesen veti el; minden fészekbe 4 magot szór (körben, nem egy csomóba). A vetőmagszükséglet k. holdankint 3—4 kg.

Kelés után — szükség szerint — kapál s ha a kender 15—20 cm. magasságot elért, a hajtások hegyét lecsipi, mely munkálatot „herélésnek” nevezi.

daczára még mindig óriási mennyiségű finom szivarkadohányhoz és szivargyártáshoz való anyagot kell behoznunk a külföldről. A szükséglet ilyenmü anyagokban évről-évre fokozódik, a mi a mellett tanuskodik, hogy daczára a dohányárak drágulásának, a közönség a finomabb dohányt és szivarokat mind tömegesebben fogyasztja. Finom szivarok gyártására alkalmas dohány a múlt évben mindössze csak 19,316 kg. termelt, a többi dohánynak pedig csak egy kis része alkalmas közönséges s a legolcsóbb szivarok gyártására, többi szükségletünket ennek folytán a külföldről kell beszereznünk.

Behozatott a múlt évben összesen 4.580,529 kg. finom dohány, 6.785,956 frt értékben; az 1893-ik évhez viszonyítva a behozatal igen nagyon emelkedett, mert mennyiségileg 389,276 kg.-mal, pénzben kifejezve 1.348,173 frttal haladta túl a múlt évit. Főleg a szivarkák készítésére fölhasznált herzegovinai és macedoniai dohány hozatik be nagy mennyiségben, előbbi 552,855 kg., utóbbi 1.570,553 kg.-mal szerepel a kimutatásban, melynek 100 kg.-kenti ára 96,20 frt, illetve 178,25 frt.

Legdrágább a Sumatra szivarboritéknak való levél, mely 100 kgmmonként 553 frtba kerül.

Az 1893-ik évben még 240 ezer kg. orosz kapadohány szerepelt a külföldről vásárolt dohányok kimutatásában, melyre vonatkozólag kifejtettük, hogy nem látjuk célját ezen dohány behozatalának, mert egyrészt rendelkezünk ilyenmü hazai dohánynyal elegendő mennyiségben, másrészt amaz tetemesen drágább is a miénknél; az 1894-ik

évi kimutatásban az orosz kapadohány már nem szerepel a külföldről behozott dohányok között, a mit örvendetesen kell tudomásul vennünk.

A 6.785,956 frt értékű 4.580,529 kg. dohánybehozattal szemben *kivitelünk* a külföldre a következőleg alakult: kivitetett kereskedők által 1.664,027 kg. nyers dohány 266,244 frt értékben; a kinstár által a külföldre eladott dohánygyártmányok értéke 23,850 frt a nyers dohányé (3.516,804 kg.) 347,632 frt vagyis az összes kivitel pénzértéke 371,482 frt.

Levonva ezen összeget a kivitelre kiadott összegből, maradt a behozott dohány értékének többletére 6.414,474 frt.

Az 1893-ik évhez viszonyítva kivitelünk nagy mérvű esökkenést tüntet fel, mert akkor 981,165 frt értékű dohány vitetett ki, míg a múlt évben csak 637,726 frt értékű, vagyis 343,439 frt értékkel kevesebb.

VII. A dohánygyedáruság jövedelme.

Az eddig felsorolt adatokban részletesen ismertettük a dohánytermelésre, beváltásra, behozatal és kivitelre vonatkozó adatokat. Érdekes volna még ismertetni a dohánygyártásra és eladásra vonatkozó igen tanulságos adatokat, melyek teljes bepillantást engednek a dohánygyárak mikénti működésébe, az anyag felhasználás és értékesítésére, de ezek ismertetésére terünk szűk volta miatt nem terjeszkedhetünk ki.

Attérünk tehát a végeredményre, azaz a m. kir. dohányjövődék múlt évi jövedel-

mének ismertetésére, melyet a zárszámadás a következőkben tüntet fel:

Bevétel.

Dohánybevétel	6.064,429 frt 52,5 kr.
Dohánygyártásra	30,768 „ 88,5 „
Dohányeladásra	48.189,768 „ 21,5 „
Értékszaporulat	385,806 „ 68 „
Összesen	54.670,773 frt 30,5 kr.

Kiadás a bizományos és átfutó tételek kihagyásával.

Kezelés és általános	824,334 frt 92 kr.
Dohányvételre	19.226,600 „ 28,5 „
Dohánygyártásra	4.517,324 „ 56 „
Dohányeladásra	1.021,697 „ 85,5 „
Új építkezésekre	415,000 „ — „
Összesen	26.005,566 frt 91,5 kr.

A tiszta jövedelem tehát 28.665,206 frt 39 krt tesz ki, vagyis az összes brutto bevétel 59,1 százalékat.

A ki figyelemmel összehasonlítja a múlt és az 1893-ik év terméseredményeit és ösmeri az előző évek eredményeit is, tisztában van azzal, hogy ezen visszaesést a kedvezőtlen időjárási viszonyok idézték elő mert már évek sora óta nem nagyfokú, de folytonos emelkedést tapasztalunk a dohányjövődék bevételeiben, mely a mellett bizonyít, hogy egyrészt a minőség is javul, másrészt hogy a szükséglet is mind nagyobb mérvű. — Reméljük, hogy a jelen év eredményei kedvezőbbek lesznek az államkincstárra s visszahatásukban a termelőkre.

J. P.

A kenderítő hegyének lecsipése által a levelek hónaljából új hajtások törnek elő, vagyis a kenderszár villásan elágazódik. Miután a kender ritkán áll, sőt elvirágzás után a fikender kivágásával egy fészekben egy, legfeljebb 2 fő marad s így elegendő helye van, a villás elágazású hajtások rendkívül megerősödnek, megvastagodnak úgy, hogy végül a teljes kifejlődés után 1—1 kenderítő 6—8, ivelten felemelkedő főhajtással bír, melyek rendkívül gazdagon vannak a fürtösen álló virágokkal megrakva úgy, hogy kat. holdankint állítólag 8—10 kg. lehet a maghozam. E mellett az ápolási munkák is meg vannak könnyítve; a fikender kivágása (nem kinyűvése) kár nélkül eszközölhető, a magvas kender letakarítása is könnyen végezhető.

A fényképfelvétel útján készült 253-dik számú ábrában két magvas kenderitvet mutatok be és pedig a baloldalon a herélt kenderit, a jobboldalon tengeri között nőtt kenderitvet. Utóbbi művelési mód ugyanis a bács megyei kendertermelő kisgazdák között igen elterjedt. Vetőmagszükségletük fedezésére, a magkenderit ritkásan a tengeri között természetk. Ezen eljárás nem megfelelő; az igaz, hogy ez esetben is eléggé terebélyes a kender, de tagadhatatlan, hogy a megtermékenyítés hiányos, sok a meddő virág léha szem; a betakarítási munkálatok is nehézkesekek s magpazarlók. Végül, mint a rajzon is látható, a kukorica között nőtt magkender hajtásai csomósan összeállanak, míg a 70/90 cm. es kötésben heréléssel kezelt kender hajtásai kellően megvastagodva terebélyesen szétállanak s így az amugy is csomósan álló virágok több levegőt, világságot kapnak.

A magvas kender ily irányú művelése, illetve kézzeli fészkes vetése, csakis kis területen alkalmazható sikerrel. Nagyban termelésnél szerintem sorvetőgépet kell használni, melyet a megfelelő sortávolságra beállítunk, a sorbani távolságot pedig az első kapálással szabályozzuk oly módon, hogy minden fészekben 3—4 tövet meghagyunk. A herélést sem szükséges kézzel végezni, hanem a lecsapkodást sarlóval is jól és gyorsan teljesíthetjük; a 70 cm. es sortávolság mellett baj nélkül használhatjuk a lókapákat is. A herélt kender nagyban természetese csakis ily módon lehetne jövedelmező.

Azon aggodalom, hogy a heréléssel elágazóvá vált kender ezen tulajdonsága átöröklődne a fonalas kender értékének rovására, indokolatlan. A dinnyét is örök idők óta herélik s fogják is minden évben herélni; épp így lesz az a kendernél is.

Ezen itt ismertetett kendertermelési eljárásról sem jót, sem rosszat mondani nem akarok. Tegyük alapos kísérlet tárgyává s azután mondjunk róla véleményyt.

Kerpely Kálmán.

A német komló és a berlini komlóbirálati eljárás.

☞ Németországban a komló ősrégi természetvény, melylyel a németek vagy a kelta belgák vagy a szlávok útján ismerkedtek meg. A kilencedik század második felében már gyakrabban emlékeznek króni-

kák komlótertekről (humulária) és Hildegardis apátnő, ki 1079-ben halt meg, egyes nesen sörfűszer gyanánt említi a komlót.

A komlóval fűszerezett tartósabb sör mindnagyobb kedveltségnek örvendvén, nem esoda, hogy a német törvénykönyvek, mint a „Sachsen- és Schwabenspiegel“ intézkednek a komlórol, melynek művelése napjainkban is még folyvást terjed. De miután Németország minden komlóját fogyasztani nem képes, kivitelre szorult, kivitele nagymérvű, például:

volt:	1884-ben	115,140 q
	1885-ben	126,730 „
	1893-ban	55,217 „
	1894-ben	109,247 „

De ha a múlt évben kivitt mennyiség

Míg tehát Németország komló kivitelét folyvást terjeszti, másrészt a kiválóan finom pilzeni sörgyártásra alkalmas komlók kivételével nagyban sikerült neki a komlóbehozatalt az utolsó években megszorítani.

Behozatott u. i.:

1884-ben	13,400 q
1885-ben	13,500 „
1893-ban	42,703 „
1894-ben	24,250 „

melynek értéke kitett:

	1000
1884-ben	5628 márka
1885-ben	3878 „
1893-ban	19,384 „
1894-ben	11,010 „

tehát 1893—94-re a kevesblet 8¹/₂ millió márkát képviselt!

Különösen feltűnő, hogy az osztrákmagyar monarchiából eszközölt komlóbehozatal mily tetemesen csökkent. Volt u. i.:

1893-ban	25,735 q
1894-ben	20,928 q

ellenben a németországi komló mennyiség mely monarchiánk határát átlépte, volt:

1893-ban	3092 q
1894-ben	9763 „

szóval a kivitelnél tetemes hanyatlást, a behozatalnál háromszoros emelkedést észlelhetünk.

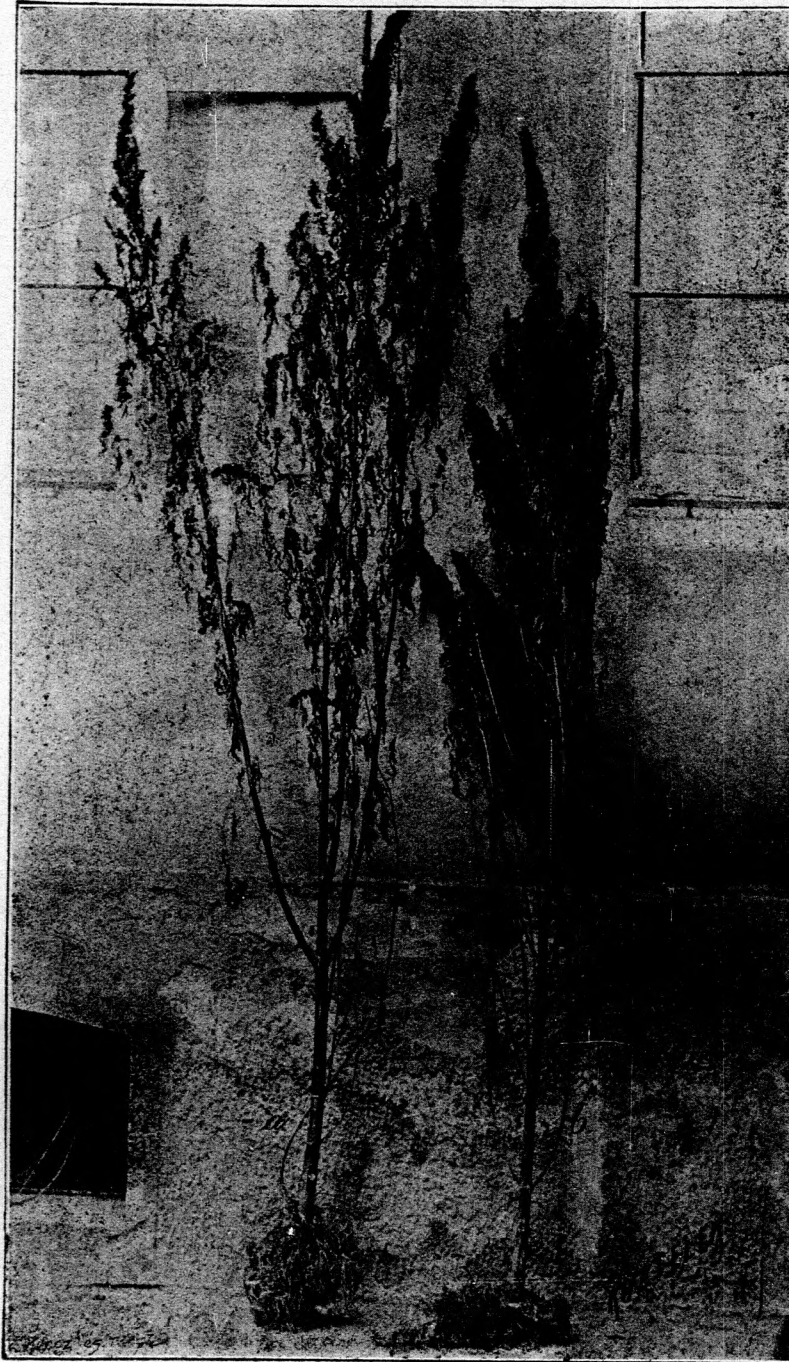
A monarchiánkba hozott német komlóértéke 1893-ban 1.855.000 márkát tett, monarchiánk kivitele pedig 13.897.000 márkát, de ezen kedvező viszony már a múlt évben nagyon megingott, és félt, hogy forgalmi viszonyaink kedvezőbbre nem fordulnak a fennálló vámegezségek következtében.

Már a tavalyi berlini komlókiállítás gazdag volta s a bemutatott termékek minősége által tünt ki; az idej azonban sok tekintetben felülmúlt elődjét, a meny nyiben tavaly 12, az idén 15 termelő-vidék volt képviselve s míg tavaly 24 első, 22 második és 24 harmadik díj jutott kiosztásra, az idén 32 első, 34 második, 29 harmadik díj és 15 elismerő oklevél adatott ki.

A termelő-vidékek voltak: I. Spalt vidéke. II. Alsó-Bajorország (Au, Mainburg és az alsó-bajor Hallertau). III. Felső-Bajorország (Wolnzach, felső-bajor Hallertau, sváb vidék). IV. Hersbruck Felső Frankoniával. V. Aisch m. Neustadt, Aischgrund és a többi bajor vidék. VI. Württemberg, Neckar és Jagstkerület. VII. Württemberg, dunai kerület (uj). Württemberg, fekete-erdő-kerület (uj). IX. Baden felső része. X. Baden alsó része (uj). XI. Elzász Strassburg városi és vidéki kerület (uj). XII. Elzász Hagenau és Molsheim. XIII. Többi Reichsland (uj). XIV. Neutomischel (Posen). XV. Altmark és nyugati Németország. XVI. Keleti-Poroszsország és a többi észak- és északkeleti vidékek.

Magától értetődik, hogy a komlók java Bajorországból került ki ismét, mely a csehországinál erőteljesebb, bár csak ritkábban hasonló finom terméket szolgáltat. Spalt vidéke 4 első és 4 második díjat vitt el; Württembergből tettnaugi és kaltenbergi komlók mellett Rottenburg, Renningen, Weilderstadt, Schieb és Horb vittek el első díjakat.

Badenből Schwetzingen és Schriesheim. Igen finom komlókat küldött Neutomischl vidéke, valamint Elzász is, mely az idén

253. ábra. a) Herélt magvaskender. — b) Tengeri között nőtt magvas kender.

nem is éri el az egy évtized előtti, a kiviteli érték nagyban emelkedett;

volt u. i.:	1000
1884-ben	11,514 márka
1885-ben	12,673 „
1893-ban	33,071 „
1894-ben	65,440 „

Miből következtetni lehet a minőség javulására; a kiviteli érték 1893—94-re 32³⁶/₁₀₀ millió márkával növekedett.

A német komló kivitel, melyet egy időben olesó komlószurrogátumok felkarolása nagyon veszélyeztetett, most az egész vonalon javult. 1893—94-re Nagy-Britanniába 16,291 q-val emelkedett, az osztrák-magyar monarchiába 6671 q-val, Oroszországba 5410 q-val, végül Franciaországba 2989 q-val.

igen szépen
Irtenheim, O
tetsdorfbeli
A bírál
hoz képest.

254. sz. ábra. G

a bírálókkal
hanem a bír
meg s ily m
eredmény is
nem volt, m
történt. A b
mokra voltak

1. Szede
2. Szarit
3. Szin.
4. Tiszta
5. Toboz
6. Lupul
7. Szag.

Minden t
vétel fel, o
tehát a 7 sz
keknek adha
díjakat oly n
szám összege
díjakat 85—
jakat 925—1
elismerést 11

igen szépen volt képviselve, kivált Berstett, Irtenheim, Oberhofen, Wittelsheim és Schittsdorfbeli komlókkal.

A bírálati eljárás is javult a tavalyihoz képest. Már tavaly úgy jártak el, hogy

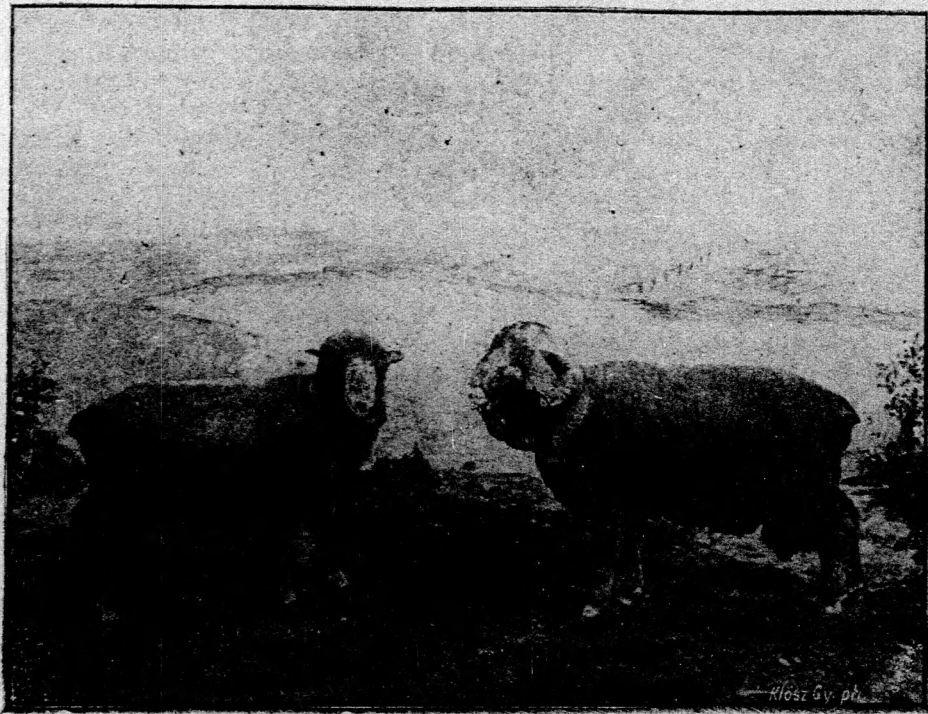
Megjegyzendő, hogy egyetlen komlóminta sem kapott 18-nál nagyobb értékszámot, jelölül, hogy általában hibás komló nem is jutott kiállításra, mit megmagyaráz az idei kedvező évjárat. Az 1895-iki komlók

általában jó szárazan lettek aratva, minek következtében a tobozok könnyen széthullottak, a kiállításon való megmelegedés, mint tavaly, elő nem fordult.

A bírálók általában igen nagy súlyt fektettek arra, hogy a tobozok csak közepes nagyságúak és finomak legyenek, miután általában tapasztalható, hogy nagyobb lupulintartalom mellett is a nagy tobozok vastag gerincczel és kocsányakkal a sörnek „érdes” v. i. „vad” ízt kölcsönöznek, tehát a tobozok növése, a lupulin színével s az áru szagával oly momentumok, melyeknek nagyobb jelentőséget kell tulajdonítani, mint az általában még szokásos.

A berlini komlókiállítás, melyen a bemutatott komlók kivétel nélkül jó áron el is keltek, hathatósan hozzájárult ahhoz, hogy a sörfőzőket meggyőzze, hogy eddig tulságos súlyt fektettek a komló származása kérdésére, mert hiszen finom komlót nagyobb mennyiségben oly vidékekről is hoztak, melyek a komlókereskedésben, mint ilyenek még nem szerepeltek, sőt merőben ismeretlenek.

Bár nem lehet csodálni, hogy a sörfőző az előtte ismeretlen, idegen vidékek finom komlóira bizalmatlanabb s így azt az árat, mit saazi vagy spalti komlóért fizet megadni nem hajlandó, mégis ad oculus látja demonstrálva, hogy Saazon vagy Spalton kívül is létezik még finom komló. Az ily kiállítások jó hatása tehát ily szempontból is kétségtelen. Ezért komlómivelésünk emelésére, a

254. sz. ábra. Gróf Károlyi Alajos örökösei mágócsi uradalmának elektoral-negretti díjazott kos- és anyabirkája.

a bírálókkal nem közölték a kiállítók neveit, hanem a bírálat a bálók száma alatt ejtetett meg s ily módon lett kihirdetve a bírálati eredmény is. Az eljárás azonban szabályozva nem volt, míg az idén értékszámok alapján történt. A bírálatnál következő momentumokra voltak ügyelve:

1. Szedés (osztályozás, szárrészek, levélrészecskék, homok jelenléte).
2. Száritás mikéntje.
3. Szín.
4. Tisztítlanítások (gombák vagy rovarok által okozva).
5. Toboznövény (nagysága, alakja, kocsány, magvak jelenléte).
6. Lupulintartalom.
7. Szag.

Minden tulajdonság részére 4 értékszám véteztett fel, olyformán hogy 1 jelölte a legjobb, tehát a 7 szám képviselte a legjobb termékeknek adható értékszámok összegét. Első díjakat oly minták nyertek, melyek értékszám összege 7—10,5 közt mozgott; második díjakat 8,5—11 értékszám, harmadik díjakat 9,25—12,25 értékszám mellett, végül elismerést 11—13 értékszám alapján.

255. sz. ábra. Báró Drasche Richárd 75. számú kosa.

256. sz. ábra. Gróf Herberstein Zsigmond 96. számú kosa.

dijazással egybekötött nagyobb szabású komlós vásár rendezése felette ajánlatos volna.

A millennium éve meg hozza talán e téren is az uttörést. Dr. Rodiczky Jenő.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

XII. tenyészállatvásár díjnyertes állatai.

IV.

A juhoknak csoportjában, mint posztógyapjasok, az idén is kiváltak a gróf Károlyi állatai (254. ábra), melyeknek formájáról s gyapjáról már ismételt dicsőítő nyilatkoztunk lapunkban.

A juhok körül még két sikerültebb képet mutathatunk be olvasóinknak. Egyike ezeknek (255. ábra) báró Drasche Rihárd 3 éves Rambouillet kosa, mely ezüst érmet nyert, másika pedig gróf Herberstein Zsigmond ugyanazon fajtájú 2 éves kosa, mely nemkülönb ezüst érmet kapott. (256. ábra.)

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

A magalátakarításnak egy kivételes módja.

Az ez évi száraz nyár folyamán a talajok ugarlása nagyon rögsen történt és a keverés után is nagyon rögs maradt, úgy, hogy még szeptember hóban az ország nagyobb részén vetésről szó sem lehetett és az idő száraz jellegét állandóan megtartotta. A vetés így meg lévén késve és a talajmivelése sem lévén megfelelő a sorvetőgép alkalmazására, a vetésnek csak egy módja maradt: a szóróvetés borona alá. De ezen művelet dombos területen és a hol 3-as vagy 2-ös ekékkel történt a keverés, nagyon rossznak bizonyult, mert a dombosabb helyeken ezen ekék farolnak és a három illetve két barázda közt nagyon is nagy magházat hagynak, a hova a mag nagy része kerül és így a vetés nagyon egyenlőtlen.

Ezen úgy próbáltam segíteni, hogy könnyű boronával a talajt vetés előtt némileg elegyengettem, de így meg nem sikerült a magot sehogysem eltakarni. A kényszerűség utóbb reávittem azon eszmére, hogy az Umrath-féle G. F. E. jegyű aczélrugós boronával olyformán boronáltattam szántásomat a vetés előtt, hogy az első sorban levő rugókat fölemeltük és a hátsók $4\frac{1}{2}$ —5 hüvelyknýtávolságra kisávot hagytak maguk után, a mivel a magbetakarás nagyon sikeresnek bizonyult. Ugy, hogy sikerült talajomat október közepéig, míg az esők be nem álltak, a fentebb említett módon elboronálni és az esők közötti napokon egyszerűen csak be kellett boronálni, a mi nagyon gyorsan ment és így vetésem nagyon szépen kelt és az elszórás — mint a vetésen látszik — szépen sikerült.

Az említett aczélrugós boronával a munka nagyon gyorsan megy, mert nyomszélessége $\frac{1}{2}$ méter és 4 ökör könnyen viszi, úgy, hogy naponta 8—10 holdat el lehet vele végezni.

Az említett műveletet nem tartom minden körülmények között feltétlenül alkalmazandónak, mert a sorvetőgép munkáját nem pótolja, de vannak kivételes esetek, a hol a gazda kényszerűsége miatt van utalva némely munkát gyorsan, habár nem a legpontosabban végrehajtani, mert az idő mostohaasága reá kényszeríti.

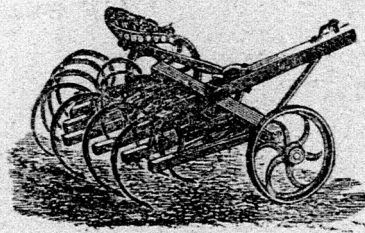
Csontos Miklós.

IRODALOM.

„Anleitung zum Weinbau in Reblausgebieten“. Bearbeitet von Andreas Czéh und Stefan von Molnár. Berlin, Paul Parey. 1895. Ára?

Tudvalevőleg Németország sem kerülte el a filloxera veszedelmét, csak hogy ott rézint ismét az infekcióknak gyorsan és alaposan végzett irtása miatt korántsem terjedt eme veszedelmes ellenség olyan rohamosan, mint nálunk, a hol aszályos időjárásunk és az elvényt szőlők felújítására eddig alkalmazott folytonos döntések: kiválóan kedvezők a filloxera terjeszkedésére. Másrésztől nem szabad felednünk, hogy Németországnak aránylag kevés olyan területe van, a hol az elárasztás és homoki szőlőmivelést alkalmazásba vehetnék, mert a hol ilyen területek kínálkoznak is, ott megint az égalji viszonyok lépnek fel gátlólag. Ezeknek a körülményeknek tudható be első sorban is, hogy e téren a német szakembereknek közvetlenül nem volt annyi alkalmuk, mint nekünk, tapasztalatokat gyűjteni; nem voltak rá kényszerítve, mint mi, nemcsak a kísérletek egész láncolatát folytatni, hanem a franciaországi védekezési eljárásokat is folytonosan éber figyelemmel kísérni, azokat beható tanulmány és kísérletezés tárgyává tenni.

Ezekből magyarázható már most meg ama jelenség, hogy a különben felette termékeny német szakirodalomban mindezeideig hiányzott egy olyan szőlőmivelési szakmunka, a mely az összes védekezési eljárásokat behatóan tárgyalta volna. Eme hiányon óhajtott Czéh Endre porosz királyi uradalmi tanácsos és a királyi szőlők és pinczék felügyelője, Molnár István kir. tanácsos és a budapesti magyar királyi kertészeti tanintézet igazgatójával egyesülten segíteni. Csak örömről szólhatunk konstatahatni, hogy neves honfitársainknak eme vállalkozásuk egészben véve igen jól sikerült, miáltal nekiket nemcsak szélesebb körben, az ország határain túl is ismerté tették, hanem dicsőséget szereztek a magyar névnek is; mert a nagy német olvasóközönség meggyőződhetik könyvükből arról is, hogy az új szőlőmivelés a szőlők rekon-

257. sz. ábra. Umrath-féle G. F. E. jegyű aczélrugós borona.

strukciójának nagy és nehéz munkája nálunk is olyan magaslaton áll, hogy nekik érdemes hozzánk fordulni, ha e téren tapasztalatokat gyűjteni, tanulmányokat tenni óhajtanak. De hasznot tettek hazai szőlőszetűnknek is, mert németajku honfitársainak egy olyan biztos vezérfonalat nyújtanak, a melynek útmutatásai mellett a siker biztos reményében foghatnak kopár szőlőterületeik betelepítéséhez, avagy kész szőlők tökéletesítéséhez.

A 166 oldalra terjedő munka igen alaposan és részletesen tárgyalja a homoki szőlőmivelést, az elárasztást, a gyéritő eljárást és az amerikai ellentálló magántermő szőlőfajtákkal és ojtványokkal való védekezést, vagyis mindazon módokat felöleli, a melyekkel a filloxera dacára is, szőlő termelhető. Fel vannak itt sorolva nemcsak a hazai, hanem a franciaországi legújabb tapasztalatok közül mindazok, a melyek sikert ígérőknek mutatkoztak.

Minden egyes védekezési eljárás végére egy telepítési fentartási és jövedelmi összeállítás van csatolva, világos, könnyen áttekinthető módon és a mi fő: igen reális alapon számítva, a melyek segítségével bárki is könnyen tájékozódhatik, ha a négy védekezési mód bármelyike mellett szőlőt termelni szándékozik.

A keménykötésű és igen izlésesen kiállított munka 62 jól sikerült ábrával van megvilágítva. A könyv kiállítás szempontjából Pareynak ezen első rangú német gazdasági művek berlini kiadójának dicséretére válik és méltóan sorakozik hasonló többi kiadványaihoz.

Melegen ajánljuk e munkát a szakkörök figyelmébe, a szerzők és kiadóknak még azt kívánjuk, hogy könyvük mentől előbb érjen második kiadást, mert ez bizonyosága lesz annak, hogy a könyvben foglalt tanácsok általános foganatosítása közkinccsé váltak.

X.

A sertések fertőző betegségeiről. Irta: dr. Rütze István az állatorvosi akadémia r. tanára. (Külön lenyoma. a „Természettudo-

mányi Közlönyből). Most, a midőn a magyar gazdák ezrei a sertésvész okozta vesztéségekért nyögik, még mindig fölötte időszzerű a fenti czim alatt megjelent kis füzet, a mely tudományos és gyakorlati alapon tárgyalja a sertések fertőző betegségeit, a tudós szerzőnek lapunk hasábjairól is ismert világossággal és alaposággal. Mindenkinnek ajánlhatjuk a kis füzet megszerzését és áttanulmányozását.

Előfizetési felhívás. Az erdélyi gazdasági egyesület könyvkiadó vállalatja, mely már 7 év óta közhasznú tevékenységet fejt ki a gazdasági szakirodalom terén és számos becses művet hozott forgalomba, előfizetési felhívást intéz a gazdaközönséghez a könyvkiadó vállalat VIII-ik (1895—96.) évfolyamára, melyben a következő négy füzet fog megjelenni:

I. „Segítség az ellésnél“ írja Jakab László; II. „A nevezetesebb fűfélékről“ írja Réti János; III. „Talajjavítás öntözéssel“ írja Nemes István; IV. „A tejről és a vajról“ írja?

Ez a négy füzet lehetőleg negyedévenként fog megjelenni.

A négy füzet (= 1 példány) előfizetési ára 80 kr. Azok, kik egy évre egyszerre tiznél több példányt rendelnek meg, árkedvezményben részesülnek. Az előfizetési pénzek „Az erdélyi gazd. egyesület“ pénztára címére Kolozsvárra küldendők.

A gazd. egyesületek nyilatkozatai az Ausztriával kötendő vám- és kereskedelmi szövetség tárgyában.

X.

A szatmárnegyei gazdasági egyesület igazgató-választmánya, az Ausztriával megkötendő vám- és kereskedelmi egyezményre vonatkozólag következő határozati javaslatot hozta:

A közös vámterület fentartása ellen egyesületünknek kifogása nincs, azon esetre, ha a vám- és kereskedelmi szerződés megkötésénél Magyarország érdekeinek megóvására fokozottabb gond lesz fordítva, mint az a multban történt s a jelenleg fennálló egyezmények hátrányos volta s káros intézkedései mellőzve lesznek, különösen pedig a megkötendő egyezménynek érdekeinket védő intézkedései tekintetében Ausztria részéről teljesen biztosítva lesz az, hogy kormányzati és közigazgatási intézkedésekkel hatályuk nem csökkentetik.

Magyarország tulajdonilag mezőgazdasági, míg Ausztria nagyobb részben iparúzó állam lévén, együttvéve oly területet képeznek, a melyen, ha már a védvamos irányt a többi európai államok hasonló politikája által kényszerítve követnünk kell, a helyes vám- és tarifapolitika mellett egy gazdasági érdekek, mint az ipari érdekek, teljesen megvédhetők és kielégíthetők, minek folytán annál méltányosabb az okzerű agrárpolitikának az Ausztriával való viszony keretében leendő megvalósítása, mert Magyarország mezőgazdasága részéről az ideirányuló kíváncsolom még egyoldalunak sem nevezhető, a mennyiben Ausztria lakosságának szintén tekintélyes része foglalkozik mezőgazdasággal s annak a termelő államok versenyével és egyes körök önérdékeivel szemben való megvédelmezése szintén szükséges.

Az ipar és főleg a gyáripár által az agrárérdekek fokozottabb védelme ellen felhozott figyelembe nem vehető, nemcsak azért, mert a méltányosság azt követeli, hogy ha az ipar védvamosok által oltalmaztatik s ekként a fogyasztók az iparosok javára — magasabb árak előidézése által — megadóztatnak, viszont a mezőgazdák is hasonló kedvezményben részesüljenek, hanem és fő-

leg azért is, viszonyoknál elpusztulás után fogja minden egy sét s magát fizetési képe fogyasztási kezű visszae figyelembe v daság nehéz sújtja legjobb kor legbiztos

A részlási alapok a nézeteink:

1. Már desileg azt, és orosz kereskor a mezőgazdákra nézve a meg nem új jelenlegieknek lendő agrár idején hajlan autonóm vám agrár vámtét felemelendők

Ezen kszükséges se rámutatnunk kint tetemes gyenge minő árú-buza hoz az a quantu kerül forgalo buzaáraink

örizhető men kívül vásárol dők által, m a tőzsdének precíz kimu nap, a midő belső buza Elismerjük, lényegesen b viszont kétsé évek, minő ép vámterületen földi buza bec ben sem ér h árat, másre oly években is van, a külföl nyosan befo az árat, id nyeinkkel s rendkívül me

Ugyane ben az állatt sekre is.

2. Addi csétlen szerz dők és ervén melyek a te szinten közre

a) Meg kikészítési el behozatali e sebben nehá hogy az eze tőke nagy k 11 millió me fekvő roppan érvényesülni. adott vámm ugyanis csak akkor is csal hogy azon ő czimén behoz ki is vitessék semmi ne ke szerezni lehe a kedvezmé visszaéléshez

leg azért is, mert a mezőgazdák a jelenlegi viszonyoknak állandósítása által a teljes elpusztulásnak vannak kitéve, a mi maga után fogja vonni a kereskedelem s minden egyéb foglalkozás elszegényedését s magát az államot is meg fogja az adófizetési képesség csökkenése s különösen a fogyasztási adók terén okvetlenül bekövetkező visszaesés által alapjában rendíteni. De figyelembe veendő az is, hogy a mezőgazdaság nehéz helyzete éppen azon osztályt sújtja legjobban, melyre az állam mindenkör legbiztosabban támaszkodhatott.

A részletekre nézve ezen elvi kiindulási alapok figyelembe vételével következők a nézeteink:

1. Már ezuttal biztosítani kell szerződésileg azt, hogy az oly káros román-, szerb- és orosz kereskedelmi szerződések lejártakor a mezőgazdasági terményekre és állatokra nézve a jelenlegi alacsony vámtelekekkel meg nem újítottak s ha emez államok a jelenlegieknek legalább kétszeresére emelendő agrár vámtelekeket elfogadni annak idején hajlandók lesznek, velők szemben autonóm vámtarifa lesz alkalmazandó. Az autonóm vámtarifa pedig revidélandó s az agrár vámtelekek a most előadottak szerint felemelendők.

Ezen kívánatunk jogos indokál nem szükséges semmi egyéb, mint egyszerűen rámutatnunk a jelenlegi helyzetre. Naponkint tetemes mennyiségű gabonanemű, főleg gyenge minőségű s így rendkívül alacsony áru buza hozatik be az országba s már maga az a quantum, mely a budapesti tőzsdén kerül forgalomba, teljesen alkalmas a mi buzaáraink lenyomására, az az alig ellenőrizhető mennyiség pedig, mely a tőzsdén kívül vásároltatik a malmok s nagykereskedők által, még sokkalta túlhaladja azt, mely a tőzsdének gyaníthatólag nem is feltétlenül precíz kimutatásaiban szerepel. Van olyan nap, a midőn a külföldi buza forgalma a belföldi buza forgalmát atőzsdén meghaladja. Elismerjük, hogy a kiviteli konjunkturák is lényegesen befolyásolják a terményárakat, de viszont kétségtelen, hogy immár vannak olyan évek, minő éppen az idejé is, midőn a közös vámterületen nincs termésfelesleg, de a külföldi buza beözönlése folytán még ezen években sem érhet el a gazdaközönség megfelelő árakat, másrészt nem szenved kétséget, hogy oly években is, midőn kiviteltre váró feleslegünk van, a külföldi alacsony áru buza hátrányosan befolyásolja a belfogyasztásban is az árakat, idebent konkurál saját terményeinkkel s a kiviteltre váró mennyiséget rendkívül megnöveli.

Ugyanezek állanak nagyban és egészben az állattenyésztésre s főleg a sertésekre is.

2. Addig is, míg a most jelzett szerencsétlen szerződések lejárnak, felhasználandók és érvényesítendőek mindazon eszközök, melyek a terményárak kedvező alakulására szintén közrehathatnak; ugyanis

a) Megszüntetendő a malmoknak a kikészítési eljárás czimén adott vámmentes behozatali engedély. A malomipar, helyesebben néhány nagy malom érdeke s az, hogy az ezekben fekvő néhány milliányi tőke nagy kamatot hozzon, nincs jogosítva 11 millió mezőgazda és a mezőgazdaságban fekvő roppant nemzeti vagyonnal szemben érvényesülni. A kikészítési eljárás czéljából adott vámmentes behozatali kedvezmény ugyanis csak elméletileg indokolható, de akkor is csak úgy, ha biztosítható lenne az, hogy azon örlemény, mely a kedvezmény czimén behozott buzából állítatik elő, mind ki is vitessék s belföldi forgalomba abból semmi ne kerüljön. Ugyde ily biztosítékot szerezni lehetetlen s hogy a gyakorlatban a kedvezmény eléggé meg nem róható visszaéléshez vezetett, az immár kétségtelen.

Nem a vámmentesen behozott silány buza rossz lisztjét viszik ki a nagy malmok, hanem azt a belföldön adják el, lenyomva az 5 frtos buza lisztjével a belföldi árakat s ennek helyébe — a nélkül, hogy még csak arra is lenne garanciánk, hogy teljesen megfelelő quantumot szállítanak ki — belföldön az általuk is előidézett nyomott áron megvett buza lisztjét szállítják ki, csakis néha alkalmazván némi keverést, a mi egyedül arra jó, hogy a magyar liszt jó hírnevét megrontsa s ezzel a keresletet s így az árakat is csökkentse. A melléktermények, korpa stb. pedig feltétlenül bentmaradnak s nyomják ezek a ráit. Nincs ennek folytán a visszaélés nyilvánvaló káros következményeinek meggátlására más mód, mint a kedvezmény teljes eltörlése. Figyelembe veendő ezeken felül még az is, hogy a nagy, ugynevezett kartell-malmok eme visszaélései a malomipar legitím üzöit is károsítják s utóbbiaknak tönkretételét eredményezik. De figyelembe veendő még az is, hogy az államkincstár is tetemesen károsodik a nagyösszegű vám elvesztése által s ezt a vámot jóformán odaajándékozva az ama malmokban fekvő tőkének a nélkül, hogy ezen ajándékozásnak elfogadható indoka lenne.

b) Helyes és a mezőgazdasági érdeket támogató tarifapolitika követendő, s biztosíték szerzendő az iránt, hogy a másik államfél sem fog oly tarifákat alkalmazni s nem fogja oly tarifák alkalmazását a területén levő vasutaknak s hajózási vállalatoknak sem megengedni, a melyek a mezőgazdasági termények árát hátrányosan befolyásolhatják. A magyar állam az ország területén belül a vasuti tarifák felett — számba nem vehető csekély jelentőségű mellékvonalaktól eltekintve — teljes szabadsággal rendelkezik s így nézetünk szerint kötelessége egyrészt megszüntetni a külföldi termények beözönlését elősegítő alacsony díjtételeket s még inkább az ezen viszonylatokban engedélyezett refaktiákat, másrészt a belföldi terményeknek adandó tarifamérséklés által megkönnyíteni a kivitelt úgy a nyersterményekre, mint az örleményekre is; a dunai hajózás szállítási díjtételeit befolyásolni pedig szintén módjában áll a kormánynak. Ugyde ezen eszközök a czélt megközelítővé csak úgy teszik, ha Ausztria is kötelezi magát hasonló tarifapolitika követésére, vagyis ha egyrészt a belföldi termények kiviteltére mérsékelt tarifátételek lesznek Ausztriában is életbe léptetve, másrészt a keleti államokból való behozatalnál a díjak emelgetnek s minden kedvezmény megszüntetve lesz. Azt hisszük, felesleges arra rámutatnunk, hogy a vasuti és hajózási díjtételeknek az osztrák szállítási vállalatok által jelenleg alkalmazott mértéke igen gyakran megközelíti azt a határt, mely a vámközösség loyális tiszteletét a kijátszástól elválasztja; a vámtelekekben nekünk biztosított némi előnyök ugyanis czélzatosan alkalmazott olesó tarifák által egészen illuzóriusokká tehetők, — a mi megengedhetetlen, s a mi ellenében garanciák követelésére a tapasztalatok kényszerítenek. Szükséges továbbá különösen az is, hogy a kivitelt czéljaira engedélyezendő mérsékelt tarifák ne csak a Budapesten átmenő forgalomban, hanem a vidéket a külfölddel, s az osztrák piacokkal közvetlenül összekötő vonalokon is engedélyeztessenek, mert a jelenleg követett helytelen, csak a Budapesten átmenő viszonylatokat kedvezményező tarifapolitika jogtalan előnyt biztosít a budapesti malmok részére a vidéki malmok felett, s amazok kedvéért a buza árát alacsonyabbá téve, a mezőgazdaságnak is kárt okoz.

c) Megszüntetendő a Tirolban a gabonára vetett vám; valóban sajátosság, hogy ezen igazságtalan és jogellenes vámot eddig

is türtük; hiszen a közös vámterület fogalmával és természetével a leghatározottabb ellentétben állanak a közbeneső vámsorompók; a mezőgazdaság nagy kárára Ausztria ezen kizárólag fogyasztó államában fennálló abuzus tovább fent nem tartható.

d) Biztosíték szerzendő arra, hogy a gabonánk és örleményeink ellen Ausztria egyes részében, főleg Csehországban üzött illoyális társadalmi agitáció, majdnem boycottirozás megszüntetetik; az osztrák kormánynak könnyen módja lesz ezen izgatást erélyes kormányzati rendszabályok által megszüntetni.

Mindezek teljesítése a káros román, szerb és orosz szerződések tartama alatt is bizonyára enyhítené a jelenlegi súlyos helyzetet, s alkalmas lenne a gabonaárak emelésére.

3. Bár a kiegyezéssel nem függ szoros össze, mégis ezen tárgyalásokkal kapcsolatban szükséges a két kormánynak a gabonával határidőüzlet örve alatt üzött tőzsdéjáték megszüntetése tárgyában összhangzó és erélyes megállapodásra jutnia. Hogy az árak a nagy tőzsdéjátékosok által fiktív árakban, valóságos szállítás ét átvétel minden legkisebb szándéka nélkül, s a létezőnél 50-szer nagyobb mennyiségű árunak a forgalomban szerepeltetése által mindig sikerül az árakat a nekik megfelelő időben lenyomni, azt a köztapasztalat igazolja. Már pedig 11 millió mezőgazda életérdekét erköletelen játéktárgyává átengedni nem szabad. A határidőüzletnek külön engedélyhez s egyenesen e czélra való bejegyzéshez és állandó terménykereskedés vagy malomipar üzéséhez kötése, ezen engedélyekért magas díjszedése, továbbá annak kikötése és szigorú ellenőrzése, hogy az adásvétel reális szállítási és átvételi szándékkal köttetik, valamint minden nem szállítással, hanem különbözet fizetéssel lebonyolított ügyletnél az ily lebonyolításért külön díj szedése s egyszersmind annak büntető sankcióival ellátott elfogadható igazolási kötelezettsége, hogy az eladó az átadást, a vevő az átvételt tőle nem függő körülmények folytán vétenül nem eszközölheti, bizonyára alkalmasak lennének a különbözeti tőzsdéjátékok a terményekben, ha nem is teljesen megszüntetni, de legalább annyira korlátozni, hogy a játék káros hatása a minimumra redukáltatnék.

4. Az állategészségügyi egyezmény mekövetendő s biztosítandó állattenyésztésünk az ellen, hogy az osztrák tartományok állataink elől helyt nem állható okok, sokszor egyszerű ürügyek alatt el nem zártanak s hogy az ausztriai piacokon való szabad értékesítés piaci rendszabályok, huspénztárak, bizonyos helyekre s bizonyos napokon való eladásra korlátozás által meg nem szorítottatik. A jelenlegi helyzet visszásságai és az áltál előidézett károk annyira köztudomásuak s viszont az állategészségügynek Magyarország területén való teljesen megbizható kezelése annyira kétségen felül áll, hogy e téren az orvoslás szükségét bővebben indokolni szükségtelen. Viszont a keleti államokkal fennálló állategészségügyi egyezményeknek a legnagyobb szigorúsággal való kezelése állatkivitelünk érdekében mellözhetetlen s külpolitikai momentumoknak odahatni, hogy a szükséges szigor nem alkalmazása saját állategészségügyünket veszélyeztesse s bennünket a kivitelt elől elzárjon, többé nem szabad. E tekintetben a gazdaközönség kormányunktól a legnagyobb erélyt joggal kérelmezi.

5. A fogyasztási adók kezelése tekintetében a teljesen szabad kezét és korlátlan intézkedési jogot fenn kell tartanunk, minek folytán határozottan kárhoztatnánk, ha az eddigi rendszer fentartatnék s a fogyasztási adók egységes elvek alapján való kezelése tárgyában egyezmény köttetnék; még inkább károsnak tartanánk azt, ha fentartatnék az

a gyakorlat, hogy a fogyasztási adó az illető cikkek előállításának helyén s nem a fogyasztás helyén szedetik be. Természetes, hogy a korlátlan intézkedés visszanyerése esetén hazánk és Ausztria közt fogyasztási záróvonal lenne felállítandó s fogyasztási adó tárgyát képező cikkek határaink közé csakis a fogyasztási adó lerovása mellett lennének bebozsáthatók. A dohányjövődék kezelésének példája, mert hiszen lényegében ez sem egyéb, mint egy fogyasztási adó, igazolja, hogy hogy e részben a jelenlegi helyzet megszüntetésének semmi akadályja nincs s viszont a fogyasztási adó természete követeli, hogy ezen adónem a fogyasztótól szedessék be és azon állam javára essék, melynek területén a fogyasztás történik. Teljesen mellőzve azt, hogy, mint az ismételt kimutató lett s ma már teljesen beigazolt dologgá vált, a jelenlegi rendszer mellett hazánk lakói az osztrák állampénztárt gyarapítják fogyasztási adójukkal: az sem lenne a két állam közti szükséges harmonia érdekében kívánatos, ha esetleg fordított viszony következne be s a mi javunkra folyna be Ausztria lakói által elfogyasztott cikkek fogyasztási adója. De általában semmi czélszerű és elfogadható okát nem tudjuk annak megtalálni, hogy a jelenlegi egyezményes rendszer ezen adónem tekintetében fentartassék s így azt annál inkább megszüntetni kérjük, mert az egyezményes rendszer megakadályozza hazánkat úgy egyes fogyasztási adónemnek netán kívánatos nagyobb kihasználásában, valamint azoknak oly megállapítása, esetleg tévesnek bizonyult rendszer esetén átalakításában, a mely a mezőgazdasági érdekek kellő figyelembe vétele czéljából szükséges. Összetett kézzel állunk igen gyakran ott, hol, ha szabad kezünk lenne, könnyen s az állam károsítása nélkül lehetnénk úgy a mezőgazdasági, mint gyáripar segélyére. De eleje lenne véve azon nevelés helyzetnek is, hogy a kiviteli jutalmakhoz hazánk által fizetett összeg Ausztria gyárosainak zsebébe folyjon, ezt mindenesetre lehetetlenné kell a jövőben tennünk.

6. Szorosan összefügg a kiegyezés megújításával a bankkérdés is. Hogy a mezőgazdaságnak a jelenlegi nyomásztó viszonyok közt s főleg, hogy a belterjes rendszerre teljesen átmenessen, olcsó tőkére van szüksége és hogy ezt az osztrák-magyar bank indokolatlan magatartása miatt gazdáink el nem érhetik, ez köztudomású. Akár a bankszabdalom megújításával, akár ha a bank merev magatartásából nem engedne, önálló magyar jegy kibocsátóbank felállításával a jelenlegi helyzetet segíteni kell s garanciákat kell szerezni az iránt, hogy a gazdaosztály épp oly könnyen s ugyanolyan olcsó hitelhez juthasson, mint a kereskedőosztály. Az osztrák-magyar bank szabadalmának megújítása esetén mindenesetre gondoskodni kell a teljes paritásról, a magyar kormány hatályos befolyásától, a bankfiókok szaporításáról, a magyar fiókoknak az itteni jogos hiteligényeket kielégítő dotációjáról s ezenfelül ki kell kötni azt, hogy Ausztria a nyolczvan millió bankadósságot fizesse vissza s ezáltal a bank részéről a készpénzfizetés felvételét lehetővé tegye.

7. Ugyancsak a kiegyezés megújításának keretében a konzulátusi ügy is szabályozandó s a konzulátusoknak a magyar mezőgazdasági érdekek szolgálatára való kibővítése biztosítandó. Hogy a konzulátusok ezental is jóformán egyedül osztrák és kereskedelmi czélok szolgálatában álljanak, az tovább immár hazánk és főleg mezőgazdaságunk érdekeinek nagy hátránya nélkül meg nem engedhető.

Ezek azon főbb momentumok, melyeket a nagyméltóságú földmívelésügyi miniszterium felhívása folytán egyesületünk az Ausztriával

való kiegyezés megújítása alkalmából figyelembe veendőnek tart.

S a midőn az ország érdekeinek ezen alapokon való biztosítását kérjük, nem mulaszthatjuk el határozottan kijelenteni, hogy ha hazánk sérelmeinek orvoslása s a mezőgazdaság érdekeinek védelmezési kötelezettsége elől Ausztria netán elzárkóznék, le kell vonnunk a konzekvenciákats törvényes elvitázhatatlan jogunk alapján az önálló vámterületet kell életbe léptetnünk.

Elismerjük, hogy az átmenet rázkódásokkal járna, de ezek elkerülése nem érdemlené azt meg, hogy a közös vámterület érdekében továbbra is meghozzuk saját existenciánk veszélyeztetésével az eddigi áldozatokat.

Részünkről nagy veszélyt, vagy éppen szerencsétlenséget abban, ha Ausztriával egyességet nem köthetünk, egyáltalán nem látunk. Retorsiótól s vámháborútól Ausztria részéről nem tarthatunk, mert iparának szüksége van a mi piacunkra, de speciális mezőgazdasági szempontokból még a vámháboru sem lehetne rosszabb a jelenlegi helyzetnél, melyben nyers terményeink védelmet nem nyernek s viszont Ausztria iparcikkei védvámok által megdrágíttatnak.

Hazánknál sokkal kisebb s jelentéktlenebb és sokkal kevésbé vagyonos államok is minden kár és hátrány nélkül virágznak, önálló vámterületekkel s Ausztria netáni, bizonyára csak időleges, ellenséges állásfoglalását a többi államokkal való szabad szerződési jog visszanyerése által paralizálni módunk leend. S az önálló vámterület átmeneti hátrányaival szemben kétségtelen az a nagy előny, hogy okszerű szerződéses vámpolitika, autonom tarifák segélyével hazánk iparát oda fejleszthetjük, hogy mezőgazdasági terményeink a belföldön fognak elfogyasztani s így termelésünket a külföld viszonyaitól függetleníthetjük és addig is, míg odáig fejlődhetünk, elérjük azt, hogy a behozatali vámok, melyek a fogyasztókra adó jellegét viselik magukon, a mi államunk bevételeit növelendik s hazánk pénzügyeinek felvirágoztatását eszközendik.

A mi nézetünk ennél fogva az, hogy az önálló vámterülettel való félelem kevésbé indokolt; s hogy káros kiegyezés helyett hazánk érdekében inkább az önálló vámterületet kell kívánnunk és megvalósítanunk.

Báró Vécsey József
elnök.

XI.

A bars megyei gazdasági egyesület határozati javaslata a következő:

Az egyesület az önálló vámterületet óhajtja, mivel azonban, az idő szerinti politikai okokból lehetetlennek tűnik fel, általánosságban az országos gazdakongresszus nézeteit fogadja el és a részletek tekintetében előadójának javaslatát elfogadja, van szerencsége a következőkben előterjeszteni véleményét.

A vámpolitika terén mint gazdáknak oda kell törekednünk, hogy: 1. saját területünk idegen államok termékei árúinkat ne nyomják, 2. a külföldön sikerrel versenyezhesünk. A viszonyosság elvére kell helyezkednünk. Mi Ausztriának a magas vámvédelmet adtuk az összes iparcikkekre.

Ezen szerződéses állapot mellett az ipar fejlődött a mezőgazdaság rovására, ez utóbbi feláldoztatván.

A buza és rozs ára oly alacsony, hogy a termelési költséget alig fedezi; a kukorica, árpa és zab némi jövedelmet nyújtanak, a cukorrépa még tavaly is meglehetősen árban váltattott be, az idén a cukorkrizisek folytán alacsony beváltási ára miatt a termelési terület jóval kevesbedett; a szeszgyártás pedig éppen csak létezik.

Az állattenyésztésnél a szarvasmarha-

tenyésztés és hizlalás jövedelmező, ha egy megye zárlat alatt nincsen, a lótenyésztés emelkedik és különösen a kisgazdának nyújt jövedelmet, a juhtenyésztés majdnem megszünt, mert a tengerentúlról olcsóbb gyapjút hoztak be és a gyapot vámmentesen jön be, ezzel is leszorítván a gyapju árát.

A vajtermelés szinte szenvedett, mert a művajnak család forgalomba hozatala nem volt megtiltva. A kendertermelés hanyatlik, mert a vámmentesen bejövő jutával a versenyt nem tudja kiállani, a lentermelés pedig az orosz len vámmentes behozatala miatt nem tud virágozni.

A szőlőtermelés, a borgyártás az olasz és egyéb délvidéki borok behozatala által van sújtva, nem tud megerősödni a filloxera által kipusztult szőlők helyébe telepítések által.

Az egyezményben ki kell kötni 1. vámkat, 2. a vámterületen a tarifákra hatást gyakorolni, 3. a közös vámterületen megtiltani az agitációkat és vexációkat egyes cikkek ellen, mint pl. a csehek támadását a magyar liszt ellen stb.

A vámok tekintetében. A 1:80 frtos vám alkalmaztassék a buza és rozs mm.-ként, a velünk szerződéses viszonyban levő államoknál és még egyszer annyi a velünk szerződéses viszonyban nem levő államokkal szemben. A liszt kivitel nyersen vámvisszatérítést, de nem visszaélésekkel, hogy ezután a gabona árát lenyomja.

Az árpa, zab és kukorica kévéssel kisebb vámmal is beérheti, mert állattenyésztésünknek esetleg bevételre lehet szüksége és ezen terményekben a verseny nem oly nagy.

A czukorrépa termelésnél a kiviteli prae-miumot fentartani, míg más államok azt gyakorolják. A szesztermelésnél szinte ugyan-ezt gyakorolni a tengeri is burgonya természetében.

A fonónövényeknél pedig 2 százalék érték vám vétessék a gyapju, gyapot, len és jutára.

A kivitelt nézve pedig ugyanannyi térítessék vissza, mint a mennyi a nyersanyag vámjá a bevételnél. A dohánytermelés tekintetében pedig emelni kell exportunkat Ausztriába.

A ragályos tüdőlobra vonatkozólag szüntessenek meg a megyénkinti zárlatok — ez leginkább felvidéki megyéinkre vonatkozik — hanem járásokonként történjenek (ugy mint Ausztriában Bezirkekben), mert az által nem szenvednek a távol fekvő vészmentes helyek.

A juhtenyésztésre jótékonyan hatnának olcsóbb szállítási tarifák Ausztriától.

A szarvasmarhabehozatalt meg nem engedni Oroszországból és Romániából, nehogy ezen jövedelmező tenyésztési ág szenvedjen jelentőségéből és az állategészség ügye.

A szerződési tarifákra határozott befolyást gyakorolhassunk, nehogy idegen államok termékei olcsóbban szállíttassanak, mint a miénk. Ilyenek Romániának és Szerbiának engedélyezett 30—40% olcsóbb díjtételek a dunagőzhajózási részvénytársaságnál, továbbá az orosz gabona tarifája Galiczián keresztül Svájcba, honnan minket kiszorítottak. Foryor János s. k. gazd. egyesület elnöke. Levatic László s. k. egyleti titkár.

A földmívelésügyi miniszter üdvözlése.

Az O. M. G. E. elnöksége és tisztikara gróf Desseffy Aurél elnök és Bujanovich Sándor alelnök vezetése alatt — mint már jelentettük — f. hó 12-én testületileg tiszteltgett dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternél. A küldöttség vezetője Desseffy Aurél gróf, a következő beszéddel üdvözölte a minisztert:

Nagur! Ildom tam, hogy lek"-ben mezőgazd szolgált Ó Felső és a gazd rokonszer lésában saim és a jem. En azon ké méltóztas venni, a a ki mez melegen

Es hogy az, pártpolitit get okoz ninc.

A günk van ára és u e tekintet lencziád latait es fogunk e

Kiv mely ex töltse be gálatokat

Enn méltóság gazdaság ben és különöser vám- és nál is ex gazdasági

Adja ronázta.

A r válaszolt

Mélt

meleg k azon felet melyeket megtisztel immár k goádal a gazdasági volt és ez radhatatl inkább e becsülni.

A

ben az tett az al de még s

Nek

társadaló osztály gazdasági megfigye ben és k ugyanazo hányáské illeti azo viselnek.

De

erőket, m günk ügy tani tudn rezni tud körökben gazdák ügyek in talyban, adta és r a mint a dolgok

Soh

mely es csak azt

Nagyméltóságú miniszter, kegyelmes ur! Ildomosnak és kötelességemnek tartotam, hogy nagyméltóságodat, a ki a „Köztelek”-ben évekig velünk együtt működik és mezőgazdasági ügyeinknek előmozdítására szolgáló munkánkban résztvett, most, midőn Ó Felsője ily kitüntető bizalmában részesült, és a gazdasági egyesületről már eddig is oly rokonszenvesen nyilatkozott, ezen diszes állásában úgy a magam, valamint elnöktársaim és az egész tisztikar nevében üdvözlőjem. Engedje meg, hogy ez alkalommal azon kéréssemnek adjak kifejezést, hogy méltóztassék a gazdasági egyesületet úgy venni, a mint azt ismerte s mint olyan férfi, a ki mezőgazdasági törekvéseinket igazán, melegen és ügybuzgón hordja szívében.

Es legyen exzellenciád meggyőződve, hogy az, mit sokan szemünkre vetnek, hogy pártpolitikát akarunk üzni és kellemetlenséget okozni a kormánynak, szándékunkban nincs.

A mai nehéz viszonyok közt szükségünk van a földmívelési miniszter jóakarata és úgy reméljük, hogy nagyméltóságod a tekintetben támogatni fog. Viszont exzellenciád számíthat mi ránk is, hogy munkálatait csekély erőnkhez képest igyekeznünk fogunk előmozdítani.

Kivánom, hogy ezen szép missziót, mely exzellenciád előtt áll, teljes sikerrel töltsé be és hazánknak az által nagy szolgálatakat tehessen.

Ennek már biztosítékát látjuk nagyméltóságodnak működésében, melyet közgazdaságunk felvirágoztatására egyesületünkben és a tiszavölgyi társulatnál kifejtett, különösen, hogy a már a küszöbön álló vám- és kereskedelmi szövetség megújításánál is exzellenciád személyében a mezőgazdasági érdekek védelmezőjét bírnak.

Adja Isten, hogy működését siker koronázza.

A miniszter e beszédre következőleg válaszolt:

Méltóságos elnök ur! Mindenekelőtt meleg köszönetet mondok méltóságodnak azon felette megtisztelő és kitüntető szavaiért, melyeket hozzám intézni méltóztatott. Felette megtisztelőnek tartom szavait azért is, mert immár közel 20 esztendeje, hogy méltóságodnál a közélet terén, különösen pedig közgazdasági téren együtt működni szerencsém volt és ezen 20 év alatt méltóságodnak fáradhatatlan buzgóságát és odaadását mindinkább és inkább tanultam tisztelni és becsülni.

A mezőgazdaság mai nehéz helyzetében az államra nagy feladat hárul. Sokat tett az állam és sokat szándékozik is tenni, de még sem tehet mindent.

Nekünk szükségünk van a magyar társadalomra és különösen a magyar gazdasági hatékony támogatására. En közgazdasági téren való működésében azt a megfigyelést tettem, hogy különböző körökben és különböző egyletekben majd mindig ugyanazon alakokkal találkozunk. Nemszemrehányásként mondom, mert inkább dicséret illeti azokat, a kik kevesen nagy terhet viselnek.

De én azt tartom, hogy nemcsak azon erőket, melyek eddig szolgálták közgazdaságunk ügyét, kell ezen ügy részére megtartani tudni, hanem kell új erőket hozzá szerezni tudni is. Azt tartom, hogy tágabb körökben fel kell ébreszteni a magyar mezőgazdák érdeklődését és öntevékenységet ez ügyek iránt és én bizom is ebben az osztályban, mely hazafiságának annyi tanujelét adta és nehéz viszonyok közt is megállt. És a mint vagyok az emberekkel, úgy vagyok a dolgokkal és eszmékkel is.

Sohasem fogom azt nézni, hogy valamely eszme hol került napirendre, hanem csak azt fogom tekinteni, hogy az gyakor-

latilag helyes és megvalósítandó eszme-e? Az teljesen mellékes és alárendelt kérdés, hogy a kezdeményezés kinek a nevével van kapcsolva. A fődolog, hogy abból az országnak előnye és haszna legyen. És most engedjék meg tisztelt uraim, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesületre visszatérjek. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület iránt való ragaszkodást én egy letűnt nemzedéktől örököltem és iparkodtam ezen kegyeletes örökséget tehetségem szerint öregbíteni. Teljes jóakarattal jövök, teljes objektivitást ígerek, meg vagyok győződve, hogy önök, t. uraim, ugyanazt a jóakaratot és objektivitást tanúsítandják velem szemben is. A mezőgazdaság nehéz helyzetében megérdemli, hogy mi mindannyian teljesen egyetértve és vállvetett erővel dolgozzunk felvirágoztatásán. Még egyszer köszönöm nagybecsű megemlékezésüket és ajánlom magamat hazafias támogatásukba.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

479. kérdés. Mily kézi hajtású tengerimorzsoló a legajánlatosabb, úgy hajtása, mint a munka mennyiségre s minőségre nemkülönben az anyag jószágra nézve is. Mely gyáronál szerezhető az be.

Arokszállás.

P. M.

480. kérdés. Szak Rudolf 29-dik számú árjegyzékének 204-dik oldalán egy reformgyorsfűlesztő van ajánlva, melyről az van mondva, hogy egy kilogramm szénnel 30—45 perc alatt egy mázsa burgonya megfőzhető. Kérem velem tudatni, lehetséges-e, hogy ily kevés tüzelőanyag elég legyen 100 liter burgonya megfőzéséhez, nem lehet-e ezen gépet más gyáronál jutányosan beszerezni, mert szerintem az ára túl magas.

Garbólcz.

S. T. K.

481. kérdés. Van-e joga a községeknek az uradalmi cselédekre iskolaadót kivetni, tekintet nélkül arra, van-e a cselédnek iskola-köteles gyermeke vagy nincs? Vidékemen két község rótt ki a cselédekre említett czim alatt adót, egyik 50 krt, a másik község pedig 3 frtot. Megjegyzendő, hogy mindkét községben a cselédtartó birtokos, hozzájárul adó forint után az iskola fentartásához.

Akli.

K. Y.

482. kérdés. Hol láthatnák egy gazdasági kisebb és nem ipari czélokra berendezett olajütő malmot, a melylyel esetleg 2000 q repezét lehetne feldolgozni, továbbá hol és minő áron lehet a nyers repezeolajat értékesíteni?

Mely hazai gyár készít ily berendezést.

Lepsény.

Lintner.

Feleletek.

Lépfenében elhulló lovak.

II. Felelet a 463. számú kérdésre. Hogy répaszelettel való hizlalásnál 1 kiló buzakorpanak, avagy 1/2 kiló árpa- vagy tengeridarának közékeverése ajánlatosabb-e, arra az én szerény véleményem az, hogy az árpa- és tengeridara — különösen a hizás tartamának is tekintetbe vételével — ajánlatosabb.

A buzakorpa kétszeres mennyiségben adva se állhatja meg helyét a kukoricza- és árpadara mellett, bár kétségtelen, hogy helyes keverékekben első rendű hizlaló-takarmány. Nem állhatja meg helyét különösen azért, mert a mondott darák után gyorsabban, jobb minőségű állati anyag produkálható s az árpa a mostani silány

árak mellett hussá áthasonítva sokkal, jobban fizet.

A buzakorpa egyébiránt árpa- vagy tengeridarával, sokkal előnyösebben értékesíthető sertéshizlalásban.

Gosztony.

Mészáros Jenő.

A jobb minőségű állati anyagnak gyorsabban való produkálása tekintetében Mészáros urnak igaza lehet. A baj csak az, hogy minőséget a mézárós ritkán fizet meg kellőképpen. Megjegyzésre méltó még, hogy a vizsgálatok szerint a durva buzakorpa 84,4, a tengeridara 95,4, az árpadara 86,4 emészthető tápláló-értékegységgel bir, következésképp az egyik csak 2, a másik csak 11 egységgel értékesebb a korpanál, nem pedig mint Mészáros ur mondja, felényivel.

Rovatvezető.

Felelet a 477. számú kérdésre. A lépfenés fertőzésnek módját a legtöbb esetben igen nehéz megállapítani. Lehetnek olyan esetek, midőn elhullott lépfenés állatok bőreinek szárításával a takarmány közelségében, dög-helyről vett széna etetésével, tapasztalat szerint fertőzött helyen való legeltetéssel, a szükséges fertőtlenítés elmulasztásával stb. áll a betegség fellépése összeköttetésben s ha ilyenkor még a szándékosság, illetőleg a köteles elővigyázat elmulasztása is megállapítható, akkor szóba jöhet a szenvedett kárnak megtérítése a terhelt egyén részéről. Igen sokszor azonban a fertőzés módját, illetőleg, mert legtöbbször a takarmány fertőz, azt az okot, a mely miatt a takarmány fertőzővé vált, csak igen nehezen és akkor is csak több-kevesebb valószínűséggel, sőt némelykor éppenséggel nem lehet megállapítani s azért ilyenkor a kártérítés kötelezettségét sem lehet valakivel szemben megállapítani.

Itt természetesen minden egyes eset különös beszámítás alá esik, a midőn az összes mellékkörülményeket megfelelő módon méltatni kell. Hogy az adott esetben minők ezek a mellékkörülmények s nevezetesen mire vezethető a több megbetegedésnek egymásután való jelentkezése, arra vonatkozólag a kérdés nem tájékoztat és így nem is mondhatunk véleményt arról, vajjon a kérdéstevő okolható-e a kárért vagy sem.

Azzal, hogy az elhullások után a szakértőtől ajánlott fertőtlenítést foganatosította, kötelességét ebben az irányban teljesítette, hogy tett-e és egyáltalában tehetett-e még többet is a fertőzés megállítására, azt nem tudjuk.

Dr. H. F.

Felelet a 481. számú kérdésre. A község az 1868. évi XXXVIII. t.-cz. 35. §-a szerint iskolai pótdadót minden kebelbeli vagy hozzátartozó polgárra kivetheti. E szerint úgy a gyermekes, mint a gyermektelen cselédek megadóztatása jogos, ha a kivetett adó az illetők egyenes állami adójának 5%-át meg nem haladja, mely eset itt fenforogni látszik, mert ennél többet a törvény értelmében ki nem tehet. Sérelem esetén felebbezéssel kell élni a község határozata ellen.

Sz. F.

Felelet a 482. számú kérdésre. Kisebb, nem ipari czélokra berendezett olajütő malmot, a mai modernebb viszonyoknak megfelelőt Madách Imre földbirtokosnál, Surányban (v. á. Balassa-Gyarmat) lehet üzemben látni. A hajtóerőt egy 4 H P Bánki-Csonka-féle petrolummotor szolgáltatja.

Teljes olajütőberendezések üzembe állítását a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté”-nek géposztálya vagy Graepel Hugó gépgyáros bármikor elvállal. E két helyről minden felvilágosítást megszerezhet kérdéstevő.

A nyers repezeolaj értékesítésének módja szintén a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté”-nek áruosztálya utján tudható meg.

Ifj. S. P.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Meghívó. — Meghívó. — A III. országos gazdasági kongresszus kiadványai. — Őszi gyümölcs-vásár. — Szakosztályi tagok.	1813
Az O. M. G. E. közgyűlése.	1813
Gazdasági egyesületek nyilatkozatai az Ausztriával kötendő vám- és kereskedelmi szövetség tárgyában.	1818
A földmivelségi miniszter üdvözlése.	1820
Tárca: Dohánytermelésünk a múlt évben.	1814
Növénytermelés.	
A kendermag termelésének egy új módja. <i>Kerpely Kálmán</i>	1815
A német komló és a berlini komlóbírálati eljárás. <i>Dr. Rodiczky Jenő</i>	1816
Allattenyésztés.	
XII. tenyésztésvásár díjnyertes állatai.	1817
Gazdasági gépészet.	
A magalátakarításnak egy kivételes módja. <i>Csonotos Miklós</i>	1818
Irodalom.	
Anleitung zum Weinbau in Reblausgebieten.	1818
A sertések fertőző betegségeiről.	1818
Előfizetési felhívás.	1818
Levélsekre ny.	1821
Vegyesek.	1822
Megbízások. — Kinevezések. — Eljegyzések. — Halálozás. — Személyi hir. — A kongresszusi kiadványok. — Változás a bécsi marhavásári szokásokban. — Állatorvosi vizsgálat. — Gazdasági téli tanfolyam. — Lovak kedvezményes szállítása. — Mezőgazdasági statisztika. — Osztrák molnárak a határidőzlet ellen. — Pályázat. — Magyarország bortermése. — A keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézet. — Mezőhegyesi kenderkészítő ipartelep. — Hirdetések a menetjegyeken. — A méz és olaj meghamisítása ellen.	1823
Kereskedelem, Tőzsde.	
Budapesti gabonatőzsde. — Abraktakarmányok. — Határidők árfolyama Budapesten. — Határidők árfolyama külföldön. — Vetőmagvak. — Szeszüzlet. — Élelmiszerek a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Gazdasági és tenyészmarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kőbányai sertésvásár. — Munkácsi marhavásár. — Ingatlanok árverései (20000 forint becsértéken felül).	1825
Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.	
	1825

Megbízások. A földmivelségi miniszter *Kovács Aladár* berzovai lakost és m. kir. erdész, *Aradvármegye radnai járására*. — *Sugár Károly* tótvárad lakost és m. kir. erdész, *Aradvármegye radnai járására*. — *Gremper Mihály* tornyai lakost és földbirtokos, *Csanádvármegye battonyai járására*. — *Vetér K. Pál* soproni lakost és közgazdasági előadót, *Sopron sz. kir. város területére nézve*, az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

Kinevezések. Ő felsége a király *Havas József* erdőfelügyelőt a horvát-szlavonországi kincstári erdők kezeléséhez erdőgazgatóvá nevezte ki. — A földmivelségi miniszter *Masztis Vladimir* közszégi állatorvost III. oszt. állami állatorvossá nevezte ki.

Eljegyzések. Ifj. bilkei *Lipsey Árpád*, tiszafüredi földbirtokos, f. hó 10-én jegyezte el *bocsári Mocsary Imre*, andornaki földbirtokos és neje, szül. Okolicsányi *Gizella* leányát, *Erzsikét*. — *Gubenyecz Andor* magyar államvasúti üzletvezetőségi hivatalnok eljegyezte *Oroszlányosi Törös Pál* birtokos leányát, *Erzsikét* Senyén.

Halálozás. *Nalácz Farkas* földbirtokos e napokban elhunyt Hunyadvármegye gyulatelki birtokán.

Személyi hir. Gróf *Desseuffy Aurélnak*, az O. M. G. E. elnökének, családja egy tagjának betegyághoz kellett sürgősen külföldre utaznia, miért a f. hó 17-én megtartandó közgyűlésen sem fog elnökölhetni. Helyette a közgyűlést az első alelnök, gróf *Andrássy Aladár* fogja vezetni.

A kongresszusi kiadványok nagy része már megküldetett a kongresszus tagjainak s a mennyiben azokat a tagok valamelyike kézhez nem vette volna, úgy megkeresésre az utánpótlásról azonnal gondoskodik az O. M. G. E. titkári hivatala. A kiadványokat a kongresszus tagjai ingyen kapják s csak a postaszállítási költségek terhelik. Ezt különösen hangsúlyozzuk, mert noha a csomagon rajta

van, hogy tagilletmény, többször előfordult, hogy a csomag kiváltását egyesek megtagadták.

Változás a bécsi marhavásári szokásokban. Az osztrák hivatalos lap nagyfontosságú változásokat közöl, melyek a szt. marxi marhavásár rendjében az osztrák kereskedelmi és földmivelségi kormányrendeletéből a mai nappal beállottak. Az új rendelet szerint az állatok eladása élsúly szerint csak százaléklevonás nélkül, darabszámra és leölt súlyra csak vásári ügynökök közbenjárásával lesz szabad eladni. Az ügynökök működéséért tarifaszereleg megállapított illeték jár a vevő részéről.

Állatorvosi vizsgálat. A földmivelségi miniszter elrendelte, hogy tekintettel a felforgó közlekedési viszonyokra, az állatokat szállító közönség érdekében és a s.-a.-ujhelyi ker. állami állatorvos előterjesztése alapján mindazon esetekben, a midőn állatoknak vasuton történő szállításánál állami állatorvos közbenjárása kötelező, a tiszaluzi, taktaharkányi, szerencsi és tokaji vasuti állomásokon az állatvizsgálatokat a s.-a.-ujhelyi ker. állami állatorvos helyett a miskolci ker. állami állatorvos teljesítse.

Gazdasági téli tanfolyam. A nyitrai megyei gazdasági egyesület által a f. évben rendezendő gazdasági téli tanfolyam tananyagát a következők: **Növénytermelés.** A különféle gazdasági növények termelési viszonyainak ismertetése s azok igényeinek megjelölése, a talaj minőség és a talaj termőerő szempontjából. Helyes vetésszorgók megállapítása, a talaj ökszerű előkészítése a különféle növények igényeire való tekintettel. A különféle növények vetéséről, ápolásáról, éréséről és betakarításáról. A növények betegségeiről s a növények ellenségeiről. — **Talajmiveltés.** Különféle talajnevek ismertetése s ezek tulajdonságai. Ugarolás, vetőszántás, tarlóbuktatás, trágyázás. A helyes szántás, boronálás, hengerezés célja és hatása. **Trágyaismeret.** A különféle állati hulladék- és keveréktrágyák ismertetése, azok kezelése és mikénti felhasználása. A műtrágyák jelentőségének és hasznának ismertetése. **Allattenyésztés.** Házi állataink tenyésztése, helyes táplálása, nevelése és hizlalása. Az állati szervezet ismertetése. Szervi és egyéb használati hibák felismerése. Szükséges tudnivalók az állatok vásárlásánál. Beteg állatokkal való bánásmód és külső sérülések kezelése. **Gazdasági üzemtan.** Kisebb gazdaságok berendezése, ezek beosztása s a termelési arány megállapítása. A szükséges ember és állati munkaerő megállapítása. Ember és állat munkaképessége a különféle munkálatoknál. A munkaerő kihasználása. A helyes munkabeosztás fontossága. **Gépésmeret.** Különféle gazdasági gépek kezelése, munkába állítása és gondozása. **Apró házi állatok tenyésztése.** Baromfi, selyemhernyó és méhtenyésztés fontosságának jövedelmezőségének és helyes módjainak ismertetése. **Számítások.** A bevételek és kiadások feljegyzésének szükségessége. Számtani alapműveletek gyakorlása. Kisebb kamat-számítások. Hossz-, súly- és ürmértékek gyakorlati ismertetése, napszamos, takarmányozási, vetési, aratási és cséplési jegyzékek készítése. **Gyümölcstétel és szőlőszet.** A gyümölcstermelés fontosságának ismertetése. A gyümölcs értékesítése és feldolgozása. A filloxera ellen való védekezés amerikai anyagokkal és ojtványok készítése. **Erdészet.** Kopár területek és vízmosások befásítása, vízmosások ellen való védekezés és a legszükségesebb tudnivalók az erdőtervényből. **Kézimunkák.** Kosárfonás, seprőkötés, egyszerű faeszközök és székér-alkatrészek elkészítése. **Különfélék.** A kenyér és munkaadó, valamint a feljebbvaló iránti hűség, engedelmesség és kötelességekről. Hogyan szerez magának tekintélyt a béresgazda és munkafelügyelő a cselédek és

más munkások előtt. A mezőrendőri törvény ismertetése. Hitel, beszerzési és eladási szövetkezetek céljának, hasznának és előnyeinek ismertetése.

Lovak kedvezményes szállítása. Német-Szent-Mihályról Bécs Matzleinsdorfba kocsirakományokban szállítandó lovak után az érdekelt vasutak kocsinként 35 frt kedvezményes szállítási díjtétel alkalmazását engedélyezték a folyó év végéig. Ezenkívül egy kocsirakomány feladásánál egy, több kocsirakomány feladásánál két *kisérő* oda és vissza díjmentesen utazhatik.

Mezőgazdasági statisztika. A főváros tanácsa felhívást bocsátott ki a mezőgazdasági statisztika adatainak összeírása tárgyában. A törvény azt rendeli, hogy az ország területén, tehát a fővárosban is, 1895 november hó 20. és 30. napjai között, a nov. 20-án talált állapotot véve alapul, készíttessék egy megbízható mezőgazdasági statisztika. Az összeírás kiterjed a főváros általános gazdasági viszonyainak, az egyes gazdaságok területének, miveltési ágának, azok miveltési módjának és egész felszerelések följegyzésére, valamint a hasznos házi állatok számbavételére. A közönséget falragaszok útján fogják értesíteni az összeírás módjairól. A felhívás végül megjegyzi, hogy az összeírás nem adóztatási célból, hanem az ország mezőgazdasági bajának orvoslása s a mezőgazdasági népesség jólétének emelése végett történik. A ki szándékosan hamis adatokat mond be, kihágást követ el és 50 forintig terjedhető büntetéssel sujtatható.

Osztrák molnárak a határidőzlet ellen. Az alsó-ausztriai molnárszövetség Bécsben tegnap tartotta évi rendes közgyűlését. A gyűlés folyamán szóvá tétetett, hogy az egyesült molnárszövetségek gróf *Ledebur* osztrák földmivelségi miniszter beköszöntő beszéde alkalmából, különösen a spekulációra mondott megjegyzéseire való tekintettel, üdvözölték. A gyűlésen a kormányt dr. *Herz* miniszteri tanácsos képviselte, a ki kijelentette, hogy a földmivelségi miniszter a határidőzlettel elég világosan fejtegette ki nézeteit és biztosította a molnárokat, hogy a miniszterium szakadatlan figyelemmel kíséri ezt a dolgot és minden erővel igyekszik ezeket a nehéz problémákat megoldani. Végül a közgyűlés egy határozati javaslatot fogadott el, melyben teljes elismerését nyilvánítja a szövetségi előjárásnak a határidőzlet és a differenciális játék ellen megindított lépéseiről. A szövetség a spekuláció különbözőti játékát általános gazdasági veszélynek tartja, melynek nagy kárát vallja a molnárság, a mezőgazdaság és a készáru-üzlet egyaránt. Megbízta egyúttal az előjáróságot, hogy minden eszközzel törekedjék e kérdés ilyen értelemben való megoldására.

Pályázat. Az adai m. kir. földmivelséskolánál gazdasági segédi állásra hirdetnek pályázatot. Pályázhatnak a m.-óvári gazdasági akadémiát, vagy a többi gazd. tanintézetek valamelyikét jó sikerrel végzet egyének, kik kellőleg felszerelt pályázati kérvényüket, a földmivelségi m. kir. miniszteriumhoz czimezve, november 30-ig, az adai m. kir. földmivelséskola igazgató-ágához tartoznak benyújtani. Ezen állás 500 frt ösztöndíj, szabad lakás, fűtés és világítás élvezetével van összekötve s a kinevezendő egyén alkalmazása csak egy évig, illetőleg a jelen esetben 1896. szeptember 30-ig terjed, de a kinevezettnek beválás esetén az ösztöndíj meghosszabbítására, illetve az előléptetésre van kilátása.

Magyarország bortermése. Az idei szüret aránylag eléggé kielégítő. Magyarország szőlőterülete főképp a homoki részeken szaporodott jelentékenyen s minthogy a nem immunis szőlők szaporítására is nagyobb gondot fordítottak az utóbbi időben, az idén már meglehetősen bortermeles volt Magyarország legtöbb vidékén. Különösen jól sikerült a szőlőtermés az erdélyi

vármegyék körülben az ősz be s e olesóbbba termésen kezőképe

Duna-Duna-Tisza-Tisza-Az er

Az noszporá okozott, rel kedv A borok mintegy borok ár telesen 1 frt. A es változik.

A intézet" sági kör ülést, d gató elm tisztvise közfelkí éves hall Csefalvay roly III-é éves, alj gató. B Deák Ar

Mez A kende kon az u lett prób hető s kalmazot munkásm geri és o időszakb igen alk évben a társaság lésügyi n szerződés esetleg birtok ál mesztett a pozdor adása m derkészi ált vol nát képe vállalat után az állapított donába. magasak megfelelő Mivel az erről a doskodn ügyi mi ügymini mazás a legezte. frnyi b delyezte alapján mig az kamatok költségv Se társa bu lesz Józ

vármegyékben. Alsó-Fehér-, Nagy- és Kis-küküllő-, Maros-Torda- és Kolozsvármegyékben az ideai szüret többnyire igen jól ütött be s e miatt a borok is aránylag jóval olcsóbbak, mint voltak a múlt évben. A termésredmény országreszek szerint következőképpen alakul:

	1895-ben terület hektár	1894-ben termés hektoliter
Duna balpartja	16,000	146,303
Duna jobbpartja	82,000	499,817
Duna-Tisza köze	64,000	441,935
Tisza jobbpartja	4,500	7,691
Tisza balpartja	15,000	52,365
Tisza-Maros szöge	17,000	105,359
Az erdélyi vármegyék	25,000	133,539

Összesen ... 223,500 1.387,009

Az ideai bortermés, ámbár a peronoszpóra főképp egyes vidékeken sok kárt okozott, mégis közel 1.500,000 hektoliterrel kedvezőbben ütött ki mint a múlt évben. A borok minősége az 1894-iki boroknál, mintegy 15—20%-kal jobb. A közönségesebb borok ára hektoliterenkint 10—17 frt; kivételesen 18—23 frt, a finomabb fajoké 20—36 frt. A esemege borok ára 40—60 frt között változik.

A „Keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézet“ kebelében fennálló „Georgicon“ gazdasági kör november hó 3-án tartotta alakuló ülését, dr. Csanády Gusztáv tanintézeti igazgató elnöke alatt. A gyűlés tárgyát a kör tisztviselőinek megválasztása képezte; elnökké közfelkiáltással Aisenpreis Kálmán III-ad éves hallgatót választották meg; titkár lett: Cséfalvay Géza III-ad éves, főjegyző: Fend Károly III-ad éves, pénztáros: Lázár Dezső III-ad éves, aljegyző: Szenté Dezső II-od éves hallgató. Bizottsági tagok: Horváth Lajos, Deák Andor, Rosos József és Hódy Jenő.

Mezőhegyesi kenderkészítő ipartelep.

A kendertermés a mezőhegyesi ménesbirtokon az utóbbi években nagyobb területeken lett próbatermelések alapján haszonnal üzemeltető s azonkívül még az állandóan alkalmazott nagyobb számú felvidéki nyári munkásnak a gabona betakarítása s a tengeri és czukorrépa betakarítása közt való időszakban hasznosuló foglalkoztatására igen alkalmasnak bizonyulván, az 1893-ik évben a szegedi kenderfonógyár-részvénytársasággal Bethlen András gróf földművelésügyi miniszter szerződést kötött. Ezen szerződés értelmében a vállalat köteles 10, esetleg 15 éven át a mezőhegyesi ménesbirtok által évente 600—800 k. holdon termesztett kender átvenni s azt ott helyben, a pozdorja fel nem használt részének visszaidésként mellétfeldolgozni. A szükséges kenderkészítő ipartelep épületei a ménesbirtok által voltak felállítandók s annak tulajdonát képezik, míg a győri berendezést a vállalat szállította s ez a szerződés lejártá után az amortizáció tekintetével megállapított becseron megy át a birtok tulajdonába. A kenderért a vállalat által fizetett magasabb árban az épülettöke kamatai és megfelelő törlesztési hányada megtérülnek. Mivel azonban a szerződés megkötésekor erről a beruházásról költségvetésileg gondoskodni nem lehetett, azt a földművelésügyi miniszter a minisztertanácstól a pénzügyminiszter hozzájárulásával nyert felhatalmazás alapján a közgazdasági alaptól előlegezte. Az 1895-ik évre azonban ez a 30,000 frtnyi beruházás a törvényhozás által engedélyezett, ez összeg a közgazdasági alaptól már ez évben egészen megtérül, míg az időközi szabályszerű 5 százalékos kamatok a mezőhegyesi ménesbirtok rendes költségvetése terhére fognak elszámoltatni.

Sertések szállítása Perlesz József és társa budapesti szalámigyáros számára. Perlesz József és társa budapesti szalámigyáros

czégnak a földművelésügyi miniszter engedélyt adott arra, hogy 1895. évi november hó 10-től 1896. évi márczius hó 15-ig Magyarország egész területéről, tehát a sertésvészettel, orbánczval vagy száj- és körömfájással fertőzött s e miatt zár alá vett községekből is azonnal eszközözlendő leölés és földolgozás végett egészséges hizott nehéz sertéseket szállíthasson vasuton Budapestre a ferencvárosi rendező-pályaudvar petroleumraktár rakodójára, onnan pedig lófogatu kocsikon közvetlenül a Ferencvárosban, soroksári-utca 17. sz. a. levő gyártelepére. Ily sertések a földadó állomáson a földadás előtt a kirendelt szakértő által megvizsgálandók; s azon esetben, ha a szállítás valamely sertésvészettel, orbánczval vagy száj- és körömfájással fertőzött területről történnek, a szállítmány marhalevelei jelen rendeletre való hivatkozással állítandók ki s ez esetben a szállításra használt vasuti kocsi riktó színű „Fertőzés gyanújában álló állatok“ fölírással látandó el. A petroleum-rakodóra érkező sertések az említett telepre addig el nem szállíthatók, míg a székes-főváros által kirendelt állatorvos a sertéseket meg nem vizsgálta és azok elszállítására engedélyt nem adott. A szállításra használt lófogatu kocsi a telep udvarát addig el nem hagyják, míg ott az illetékes hatósági közeg jelenlétében alaposan fertőtlenítve nem lettek.

Hirdetések a menetjegyeken. Érdekes kísérletet tesz a m. kir. államvasutak igazgatósága a kereskedelmi miniszter rendeletére hirdetéseknek a menetjegyeken és szállítási utalványokon való alkalmazásával, még pedig egyelőre a szomszédos forgalmi jegyeknél, az utánfizetési és podgyászbárczánál, melyeknek hátlapjain egy, illetve két hirdetés fog közöltetni. Ha a kísérlet beválik, úgy a kéregjegyeket is fel fogják hirdetésekre használni, még pedig olyképen, hogy a táskaalakra készített jegyek belsejébe egy huszonnégy hirdetést tartalmazó vékony papírlap helyeztetnék.

A méz és olaj meghamisítása ellen. A francia törvényhozás elé M. Gadaud francia földművelésügyi miniszter egy törvényjavaslatot terjesztett be az élelmiszerek meghamisítása ellen; tehát majdnem ugyanabban az időben, mint nálunk. A francia javaslat azonban csak a méz és oliva-olaj hamisítása ellen irányul, miután előbbi törvények és rendeletek a többi élelmiszerek hamisítását már ellensúlyozzák.

Kertbirtokosok minden szükségletüket, a mi kertjük számára: magvakból, legkivált a jelenleg melegágyakhoz szükséges magvakból, műtrágyákból és szerszámokból kell, legmegbizhatóbb és legjobb minőségben a legjutányosabban Mauthner Odön budapesti magkereskedéséből szerzik be, a ki az ezen szükségletekre vonatkozó, gazdagon illusztrált árjegyzékét a vásárolni szándékozókknak ingyen és bérmentve megküldi.

A „Felső-Magyarország“ című, Kassán megjelenő lapnak folyó hó 12-iki számában — nem kutatjuk tulajdonképp, mely forrásból — szövegüketünk ellen egy közlemény jelent meg.

Nem első és nem utolsó az e fajta támadás; sokan vannak, kik saját anyagi érdekek tanácsára nem állnak tudva valótlanul állítani.

Mi ezen közlemény folytán a sajtóper megindítjuk, nemcsak a megérdemelt megtorlás okáért, hanem főleg azért, hogy alkalmat adjunk a közlemény közzétételének, hogy állításait bizonyítsa be.

Önértetes ember mások megbízhatósága ellen csak akkor tehet közzé állításokat, ha azokat bizonyosan tudja.

Szövegüketünk már oly fejlődésnek indult, hogy az e fajta támadások fejlődésében meg nem akaszthatják.

Azon állítás, hogy szövegüketünk kötvénybárczáit hitel alapjául használta volna fel, vagy hogy bármely társaságot üzletének átvételére kért volna fel, első betűtől utolsóig — nem igaz.

Elvárjuk, hogy az, a ki ezt állította, azt a sajtó-végtárgyaláson bizonyítsa be; ezt követeli a tisztesség.

Budapest, 1895. november 13-án.

Országos Magyar Kölcsonös Biztosító Szövetkezet:
Gróf Teleki Géza, Szőnyi Zsigmond,
elnök. vezérigazgató.

Megjelent a „Köztelek Zsebnaptár“ és „Köztelek Évkönyv“ 1896. évre. Szerkesztik: Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az O. M. G. E. titkárai. A két könyv előfizetési ára 1.50 frt; bolti ára 2 frt. Postadíj 10 kr. Előfizetések lapunk kiadóhivatalába küldendők.

Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk Freund A. és fia jóhírnevű ezég lapunk mai számában közzétett hirdetését.

TÉLI KURA

rheuma,
köszvény, ischias stb.
ellen

Szt.-LUKÁCS-fürdő

r.-t. Budapest.

Kénes iszapfürdő,

douche-massage, iszapborogatások. Meghűlés veszélye nincs, mert a szállodák és fürdők egy fűtött épülettömböt képeznek. Olcsó pensio. Lift és hordszékek, nehéz betegek számára felvonó a vízben. Prospektust küld az igazgatóság.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

November 14-iki jegyzések 100 kg.-kint.

Búza				
Tiszavidéki	uj	74—75 kiló	uj	6.70—6.80
—	—	76—77	—	6.80—6.95
—	—	78—79	—	6.90—7.55
—	—	80—82	—	—
Pestvidéki	—	74—75	—	6.65—6.75
—	—	76—77	—	6.70—6.90
—	—	78—79	—	6.85—7.10
—	—	80—82	—	—
Fehérmegyei	—	74—75	—	6.65—6.75
—	—	76—77	—	6.70—6.90
—	—	78—79	—	6.85—7.10
—	—	80—82	—	—
Bácskai	—	74—75	—	6.75—6.85
—	—	76—77	—	6.85—7.00
—	—	78—79	—	6.95—7.20
—	—	80—82	—	—
Bánsági	—	74—75	—	6.65—6.75
—	—	76—77	—	6.70—6.90
—	—	78—79	—	6.85—7.10
—	—	80—82	—	—
—	uj	76—77	—	—
Északmagyarorsz.	—	74—75	—	—
Rozs	I.	—	II.	6.35—6.45
Árpa, takarmány	—	—	—	5.10—5.30
—	égetni való	—	—	5.60—6.40
—	sörfőzdei	—	—	7.—8.25
Zab	—	—	—	6.10—6.50
Tengeri	—	—	—	4.20—4.35
Káposzta-repcze bánsági kivételével	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

Budapesti gabonátözsde. 1895. november 14-én. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének jelentése a „Köztelek“ részére.)

Az időjárás ezen a héten a vetésekre nézve rendkívül kedvező volt, egynemely helyen csapadék is fordult elő, mely rövidebb tartalmu volt s ezt meleg derült idő követte, úgy, hogy a visszamaradt vetések is nagyon megjavultak és országszerte a vetés igen jó fejlődést mutatnak. A tavaszi alatt való szántással is gazdáink a kedvező időjárás következtében előrehaladhatnak, a mi mindenesetre nagy előnyül nyel bír. Az amerikai tőzsdék hangulata a legutóbbi napokban ismét alacsonyabb árjegyzéseket tüntet fel, bár a hangulat maga ottan nem mondható lanyhának. A tegnapi amerikai tőzsdén az üzlet a készletek apadásá folytán valamivel meglanyhult, később azonban nagyobb kínálat folytán árcsökkenés állott be, a többi külföldi piacok magatartása inkább kellemesebb irányunak mondható, a mit mindenesetre az értékpapirtőzsdén beállott derut nagy mérvben elősegített.

Helybeli tőzsdénken az üzlet ismét valamivel lanyhult, a mi főleg búzában tapasztalható. A malmok a tegnapi tőzsdén igen tartózkodó magatartást mutatnak, úgy, hogy a forgalom igen csekély volt. Készárubúza 5—10 krral alacsonyabb árakon kelt el és csakis a nagyobb kínálat idézte főleg elő ezen árcsökkenést.

Rozsban az üzlet szinte lanyhult volt. Készáru hiányában nagymérvű árcsökkenést nem tapasztaltunk és az árhanyság csak szokványosban volt észlelhető. Legjobban tartott magát a zab, a mit főleg azon körülmény idézett elő, hogy helybeli piacunkon prompt szállításra igen kevés áru kínálható ki.

Tengeriben az üzlet szinte némi árcsökkenést mutatott fel, a mit azonban csakis az általános lanykulás és semmi más körülmény idézett elő.

Határidő piaczn is az élénkiség nem volt oly nagy mérvű, mint azt a múlt napokban tapasztaltuk, a mit némelyek azon körülménynek skarnak betudni, hogy a forgalom jelenleg főleg az értékpapir tőzsdé iránt van lekötve.

Abraaktakarmányi piacunkon az üzlet valamivel megszilárdult, a mi főleg goromba korpában és abban is csak későbbi szállítási áruban volt tapasztalható.

Finom korpa jegyzései november-decemberi szállításra nem nagy mérvben változtak; pogácsa-neműekben szinte csekély különbséggel mult heti árakat látunk jegyezve; malátacsírában készáru hiányában igen kevés üzlet fordult elő.

Határidők árfolyama Budapesten.

	nov. 12.		nov. 13.		nov. 13.	
	legál.	legm.	legál.	legm.	legál.	legm.
Búza						
Őszre	7.29	7.33				
Máj.-jun.						
Tavasza	6.99	7.	6.95	6.96	6.91	6.92
Tengeri						
Máj.-jun. 1896.	4.60	4.62	4.58	4.59	4.54	4.56
Október 1895.						
Zab						
Tavasza	6.10	6.12	6.08	6.10	6.07	6.08
Őszre						
Repcze						
Aug.-szept. 1896.	10.85	10.90	10.80	10.90	10.90	10.95
Rozs						
Tavasza						
Őszre	6.39	6.49	6.34	6.36	6.31	6.33

Határidők árfolyama külföldön.

	nov. 14.	ár-emelkedés	árcsökkenés
Búza tavaszra	7.27		-12
" őszre			
Rozs tavaszra	6.68		-12
" őszre			
Zab tavaszra	6.43		-05
Tengeri új			
Búza máj.-jun.			
Rozs máj.-jun.			
Zab máj.-jun.			
" őszre			
Tengeri máj.-jun. 1896	4.89		-05
Uj repcze aug.-szept. 1896.	11.35		-05
Berlin (1000 kgrként márkában.)			
Búza máj.	147.		-50
" decz.	143.		-30
Rozs máj.	122.50		-50
" decz.	116.50		-50
Zab máj.	119.50		-75
Uj tengeri	93.50		
Zab decz.	117.50		-50
Páris (100 kgrként frankban.)			
Búza folyó hóra	18.40		
" decz.	18.65		-10
" 4 hó márcz.-tól	19.55		-05
" 4 hó első	19.15		-10
Liszt folyó hóra	41.95		-30
" decz.	42.40		-20
" 4 hó márcz.-tól	43.35		-25
" 4 hó első	42.90		-20
New-York (bushel-ként cents-ben.)			
Búza			
" jan.	66.	1/2	
" máj.	67.7/8	4/8	
Búza	65.	3/8	
Tengeri máj.	36.	3/8	

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vörös lóhere. A kedvtelen hangulat a héten is észlelhető volt, mindazonáltal nagyszemű mag könnyen elhelyezhető, sőt ritka nagyszemű sötét violaszínű áruból két rakomány a termelő állomáson 45 frtjával fizettetett. *Luczerna*, mint a mult héten, továbbá is üzletlen volt. *Takarományrépamag.* Külföldről a sürgősnél-sürgősebb ajánlatok egymást érik. A többi magfélék, mint *féléherre*, *baltaczin*, *muhar*, stb. nagy mennyiségben lesznek ajánlva.

Jegyzéseink nyersáruért 100 kilónkint Budapesten: *Vörös lóhere* 35-45 frt. *Luczerna* 38-46 frt. *Baltaczin* 10-10 1/2 frt. *Tavaszi búkköny* 5 3/4-6 1/2 frt.

Mütrágyák. (Sátori Miksa és Mór cég heti jelentése.)

Mint előre jeleztük a mütrágyák közül főképe a szuperfoszfát és chilisalétrom szilárdabb irányzatot követnek, gazdáink tehát egyrészt ezekből, másrészt

és főleg a szuperfoszfátnál annak magas vízben oldható foszforsavtartalma révén tapasztalt kitünő hatásánál fogva ebbeli jövő évi szükségletüket már most sietnek fedezni, és így a lefolyt héten számos jelentékeny előjegyzés történt tavaszi szállításra.

Áraink:

Thomassalak teljes kocsiakományokban 18-20% foszforsavtartalommal kilópercentenként 16 1/2-19 1/2 kr., illetve mmknt 3-50-3-80 forintig.

I-a. szuperfoszfát 16-18% vízben oldható foszforsavtartalommal kilópercentenként 25-27 kr., mi 4-50-5- frtnyi mmászánkénti árak felel meg.

Chilisalétrom 15% légenysavtartalommal a szállítási idő szerint mmknt 12-12-25 frt.

Kénsavas káli 95% kénsavas kálitartalommal métermászánként 11-50-12 forint.

Trágyafősz az állomások szerint mmknt zsákkal együtt 1-10-1-25 forint.

Egyébb czikk:

Szárított moslék, mely czikk a lefolyt héten is élénk kereslet tárgyát képezte és a piacra került aránylag csekély tételek csakhamar vevőre akadtak. Ara 5-85 frt helyben, zsák nélkül.

Szeszület.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása a „Köztelek” részére.)

Olcsoőbb bécsi jegyzések nem gyakoroltak a szeszüzletre befolyást és az árak e héten változatlanul a mult heti jegyzés szerint zárulnak. Későbbi szállításra élénk az érdeklődés, de minthogy a gyarak 1/4-1/2 frttal drágább árakat kérnek, üzlet nem létesült.

Mezőgazdasági szeszgyarak részéről a kínálat meglehetősen élénk volt ismét, de a fogyasztók részéről a vételkedv hiányzott. Elkelt novemberi szállításra kontingens nyersszesz 13.57-14- frton, december-februári szállításra 13.45 frton, felsőmagyarországi és erdélyi állomásokhoz szállítva.

Galíciából kontingens nyersszesz azonnali szállításra szilárd és 14 7/8 frton kelt el nagyobb tételekben.

Morvaországból daczára az olcsóbb ajánlatoknak, kontingens nyersszesz ujból nem létesült és csak kisebb tételek lettek zárulva 11.50 frton.

A budapesti piacon elvelt: finomított szesz 51.78 frton, élesztő-szesz 52.25 frton, nyersszesz adózva 51- frton, adózatlan 13.50 frton, denaturált szesz 18.50 frton.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 14.50-14.75 frt.

Bécsi jegyzés 14.70-14.90 frt kont. nyersszeszért. *Prágai jegyzés* 50.50-50.75 frt adózott burgonyaszeszért.

Lembergi jegyzés 14.75-14 7/8 kontingens nyersszeszért.

A kivitel több tétel finomított szeszt vásárolt, mely Üsküb, Philippopolis és Smyrna felé lett szállítva. *Vidéki szeszgyarak* változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 51.50-51.75 frt, élesztő-szesz 52.50-52.75 frt, nyersszesz adózva 50.50-50.75 frt, nyersszesz adózatlan 13.25-13.50 frt. Denaturált szesz 18.50-18.75 frt.

Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Szárvasmoslék: Nehány kisebb tétel 5-60-5-70 frtig kelt el 100 kilónként zsák nélkül.

Élelmiszerek a budapesti hetivásáron. 1895. év november 15-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Halvásár a hálteren. A fővámteri, Ferencz József-rakparti és hálteri piacra 16 helybeli halász és halkereskedő által 70 q, és vidéki kocsikon 12 q, összesen 82 q kevert hal hozott. A vásár közép. nem él halnál 5 frttal csökkentek.

Viszontelárusítók fizették a hal q-át: nagy élő 70-78, nem élő 38-60, közép nagy élő 50-60, nem élő 24-36, apró élő 12-24, nem élő 6-12 frtig.

Vad. Hozott a fővámteri piacra vasp. 50 drb, hajón kb. 70 drb, kocsin 16 db, gyalogárusok által kb. 10 db, összesen 146 db. A vásár lanyha volt. A következő árak jegyeztettek: nyul 1 db 100-130 krig, fenyőmadár 1 csomó (4 drb) — krig.

Hideghusvásár az István-téri élelmi piacon. 1895. november hó 15-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott Budapestről 54 árus 40 db sertést, 10 db süldőt, 1000 kg. friss húst, 400 kg. füstölt húst, 500 kg. szalonnát, 300 kg. hájat. Vidékről és pedig: Czeglédre 11 árus 118 drb sertést, 320 kg. friss húst. Nagy-Kőrösről 10 árus 128 darab sertést, — kg. friss húst. Turkevéről 1 árus — darab sertést 100 kg. friss húst és 100 kg. füstölt húst. Monorról 3 árus 7 darab sertést, 71 darab süldőt. Izsákról 1 árus, — sertést, 142 kg. friss húst. Czeglédre 10 árus 115 db. sertést 1060 kg. friss húst. Pilséről 1 árus 10 darab sertést. Sár-Szent-Lőrinczről 1 árus 5 drb sertést.

A forgalom élénk.

Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 54-56, 1 q 4700-5100, süldőhús 1 kg. 60-70, 1 q 5400-5600, füstölt sertés 1 kg. 70-72, 1 q 6800-6900, szalonna zsirnak 1 kg. 58-60, 1 q 5250-5400, füstölt szalonna 1 kg. 60-62, 1 q. 5600-5700, háj 1 kg. 56-60, disznózsír 1 kg. 62-64, 1 q 5800-6000,

kocsnyahus 1 kg. 40-44, füstölt souka 1 kg. 76-80, 1 q — kragczárig.

Baromfi. Hozott a fővámterre vaspályán kb. 4500 db, hajón kb. 560 db, kocsin kb. 1500 db, helybeli árusoktól kb. 1100 darab, összesen kb. 7600 db. A vásár élénk volt. Nagybaromfi árak páronként: tyuk 120-130, csirke 60-120, (idei kiv. —), káppan hizott 150-160, káppan sovány 130-140, récze hizott —, (idei —) récze sovány —, lud (liba) hiz. 500-750, lud sovány 320-350, (idei —), pulyka hizott idei 360-400, sovány 250-320, gyöngytyuk —, galamb pecsenyének — krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekbeli vasp. kb. 1200 db, kocsin 4200 db, gyalogárusok 200 drb., helybeli árusok 1100 drb., összesen 1700 drb baromfi. A forgalom élénk. Az árak páronként következők: tyuk 110-130, csirke 50-120, idei —, hizott káppan 140-160, sovány 120-140, hizott récze 200-300, sovány récze 150-180, hizott lud (liba) 400-750, sovány lud 250-340, hizott pulyka 300-400, sovány pulyka 250-280, gyöngytyuk 110-130, galamb pecsenyének — krig.

Az István-téri élelmi piacra élő baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 1500 pár hozott fel, árak a következők: páronként tyuk 120-150, csirke 70-120, káppan hizott —, sovány 150-180, récze hizott 200-220, sovány 120-160, lud hizott 500-600, sovány 300-400, pulyka hizott —, sovány 250-300 kragczárig. A forgalom élénk.

Tisztított baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 3000 db, árak drbja jérce 80-100, csirke 40-70, káppan hizott —, récze hizott 100-150, félkővér 70-80, lud hizott 250-400, félkővér 170-180, pulyka hizott —, félkővér 170-180, ludmáj 1 db 20-100 krig. A forgalom élénk.

Tojás. Hozott a fővámterre vaspályán kb. 11000 drb., hajón kb. 3000 drb., kocsin kb. 18000 drb, helybeli árusoktól 32000 drb., összesen kb. 64000 drb. A vásár élénk. Nagybaromfi árak: 1 láda friss (1440 db.) 3300-3550 kr., 100 drb 260-280 kr. tojás meszes 1 láda (1440 drb) 3200-3200 kr., 100 db. 240-250 kr. 1 db — krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekbeli vasp. kb. 3000 drb., kocsin 2000 drb, gyalogárusok 1600 drb, helyb. árusok 23000 darab, összesen 29600 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 2 1/2-3, 100 darab 230-280, 40 krért 13-16 drb., 1 láda 1440 drb. 3000-3600, meszes tojás 1 db 2-3, 100 drb 200-230, 40 krért 14-17 drb., 1 láda 1440 drb — krig.

Zöldség. Hozott a Ferencz József-rakpartra vasp. 800 q, hajón 6000 q, kocsin 400 q, helyb. árusok kb. 1300 q, össz. kb. 8500 q vegyes zöldség. A vásár él. Nagy árak sárgarépa 100 cs. 200-350, 1 q 200-300, petrezselyem 100 cs. 200-350, 1 q 300-700, zeller 100 db 170-300, karalábé 100 db. 60-140, vöröshagyma 100 f. 400-1400, 1 q. 400-500, fokhagyma 100 f. 1000-1500, 1 q. 1300-1400, fehérrépa 100 darab 250-300, vörösrépa 100 db 50-120, fejeskáposzta 100 db 320-550, kelkáposzta 100 drb 60-130, vöröskáposzta 100 db 300-800, fejes saláta 100 db 70-100, kötött saláta 100 db —, burgonya 1 q 240-280, fekete reték 100 drb 80-140, hónapos reték 100 db —, ugorka sav. való 100 darab —, ugorka savanyu 100 db —, zöldpaprika 100 db —, tök 100 db sütni v. —, paradicsom 100 db —, zöldbab 1 kg. —, zöldborsó 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 l. —, zöld tengeri 100 cső —, fejeskáposzta 1 q — krig.

Felhozott az újvásártéri piacra a szokott községekbeli szekéren k. 1620 q, gyalog és helyb. árusok által 260 q, össz. mintegy 1880 q vegyes zöldség. A forgalom élénk. Árak a következők: Burgonya 1 zsák 60-130, 1 q 180-230, fejeskáposzta 100 db 200-600, vöröskáposzta 100 db 250-700, kelkáposzta 100 db 80-120, paradicsom 100 db —, 1 puttony —, fejes saláta 100 db 80-120, kötött saláta 100 db —, ugorka sav. való 100 db —, ugorka savanyu 100 db —, zöldpaprika 100 db 10-100, zöldbab hüv. 1 kg. —, 1 zsák —, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöld borsó fejtett 1 l. — krig.

A Hunyady-téri piacra felhozott kocsin 500 q, gyalogárusoktól kb. 20 q, helybeli árusoktól kb. 130 q, össz. 650 q; élénk forgalom mellett a következő árak jegyeztettek: burgonya 1 zsák 70-80, 1 q 200-230, fejeskáposzta 100 db 400-800, vörös káposzta 100 db —, kelkáposzta 100 db 100-200, paradicsom 100 db —, 1 puttony —, fejesaláta 100 db 80-140, kötött saláta — 100 db ugorka sav. való 100 db —, savanyított 100 db —, zöld paprika 100 db 30-80, zöldbab hüvelyes 1 kg. —, zöldbab hüvelyes 1 zsák — zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 liter — krig.

Gyümölcs. Hozott a Ferencz József-rakparti piacra vaspályán kb. 500 q, hajón kb. 200 q, kocsin 80 q, helybeli árusok által kb. 800 q, összesen kb. 1580 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk volt. Nagybaromfi árak: Fajalma 1 q 1600-2000, köz. alma 1 q 800-800, fajakörte 1 q —, közönséges körte 1 q 800-900, köz. dió 1 q 1600-2000, szilva magbaváló 1 q —, szilva vörös 1 q —, szilva aszalt 1 q —, cseresnye faj 1 kg. —, seresnye köz. 1 q —, meggy faj 1 q —, meggy köz. 1 q —, meggyó 1 q 1800-2200, gesztenye belföldi 1 q 700-750, gesztenye olasz 1 q 1600-1800, narancs 1 láda 500-550, citrom

1 lád
ősz
1 q
csem
db
ségek
log é
gyüm
Fajal
közör
1/2-2
1 kg.
1 put
faj 1
meggy
barac
db
1 db
dinny
db
cseme
czárig
közse
gyalo
gyüm
fajalm
köz. a
1 put
18-4
vaváló
nagy
dinny
30-3
baracz
ntezs,
ság je
szokot
muhar
sz
25 sze
bütkö
élénk.
muhar
130-1
egyéb
lóhere
sarju
szám
novem
vásárig
tatott
32 drb
fehér
74 drb
gazdák
többen
gazdas
kozók
ben a
közül
Löwy
(Hipol
drb, B
raczka
ököz
aláren
való
kötai
ban. F
tehén
180, b
14-én.
jelent
nagy
tarka
szerbia
tehen,
bika,
rendel
volt fe
vásár
gen
1 frtta
tarka

1 láda 400—500, füge 1 kgr. (idei) —, barack őszi 1 q —, 100 db —, barack kajszin 1 q —, szőlő közöns. 1 q —, szőlő csemege 1 q 3000—4000, dinnye, görög, nagy 100 db —, kicsiny 100 db —, dinnye sárga faj 100 db —, közönséges — krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekől vaspályán kb. 180 q, kocsin kb. 90 q, gyalog és helybeli árusok 200 q, összesen 470 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Árak a következők: Fajalma 100 db 150—400, 1 kg. 16—28, 1 db 2—5, közönséges alma 100 db 30—120, 1 kg. 8—14, 1 db 1/2—2, 1 puttony —, körte faj 100 db 150—400, 1 kg. 16—20, 1 db 2—5, cseresnye faj 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, cseresnye köz. 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, meggy faj 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, meggy köz. 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, barack kajszin 1 puttony —, 100 db —, barack őszi 100 db —, dinnye görög, nagy 100 db —, 1 db —, kicsiny 100 db —, 1 db —, dinnye sárga faj 100 db —, dinnye sárga faj 1 db —, dinnye sárga köz. 100 db —, dinnye sárga köz. 1 db —, szőlő csemege 1 kg. 40—50, szőlő köz. 1 kg. 30—40 krajczárig.

A Hunyady-terti piacra felhozott a szokott községekől vaspályán 10 q, helybeli és gyalogárusoktól kb. 10 q, összesen kb. 4) q vegyes gyümölcs, közép forgalom mellett, árak a következők: fajalma 100 db —, 1 kg. 16—26, 1 db 2—8, köz. alma 100 db —, 1 kg. 10—14, 1 db 1—2, 1 putt. —, fajkörte 100 db —, 1 kg. 18—40, 1 db 2—8, vörös szilva 1 kg. —, magvaváló szilva 1 kosár (25—35 kg.) —, 1 kg. —, szilva magvaváló 1 liter —, görögdinnye nagy 100 db —, görögdinnye kicsiny 100 db —, sárgadinnye faj 100 db —, sárgadinnye köz. 100 db —, szőlő külföldi 1 kg. —, szőlő csemege 1 kg. 45—60, szőlő köz. 1 kg. 30—35, szőlő köz. 10 kosár (18—20 kg.) —, barack őszi 10 db — krig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1895. november 15-én. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községekől 245 szekér réti széna, 80 szekér muhar, 60 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 17 szekér tengeriszár, 25 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 2000 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 225—280, muhar új 240—270, zsupszalma 150—165, alomszalma 130—150, takarmányszalma —, tengeriszár 125—140, egyéb takarmány —, zabosbüköny 260—300, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 200—240, szalmaszecska 200—220. Összes kocsi-szám 462, súly 369,600 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1895. november hó 14-én. (A budapesti községőhid és mahavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 369 drb, ugymint: jármos ökör elsőminőségű 32 drb, közép 112 drb, alárendelt — drb. Fejőstehén: fehér — drb, tarka 149 drb, bonyhádi — drb, tarka 74 drb, tenyészbika 2 drb.

A fejőstehénvásár élénk lefolyású volt. Kisebb gazdák céljaira szolgáló tehén kevés volt felhajtva, többen a vásárlást kénytelenek voltak elhalasztani. A gazdasági mahavásáron nagyobb gazdasággal foglalkozók igen kevesen jelentek meg, minnek következtében a vásár lassu lefolyású volt. — Az egyes vevők közül említhetők: Goldberger Károly (Gyömrő) 4 db, Löwy Jenő (P.-Péteri) 19 drb fejőstehén, Dóry And. (Hípolit-major) 20 drb, gróf Zichy Nándor (Adony) 43 drb, Havas Pál (Kende) 12 drb, Knapo Simon (Barackza) 12 drb jármos és bekötni való ökör.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör — 320, középminőségű jármos ökör 240—300, alárendelt minőségű jármos ökör —, bekötni való — forintig páronkint. Jármos bivaly —, jobb minőségű jármos ökör —, tarka bekötni való ökör 26—27 frtig métermázsánkint élősulyban. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszőrű magyar tehén —, tarka, kevert származású tehén 85—180, bonyhádi tehén — frtig drbonkint.

Budapesti vágómahavásár. 1895 november hó 14-én. (A budapesti községőhid és mahavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhajtott: 3454 drb nagy vágómaharha, nevezetesen: 766 drb magyar és tarka ökör, 740 drb magyar és tarka tehén, 1534 drb szerbiai ökör, 59 drb boszniai ökör, 192 drb szerbiai tehén, 54 drb bika és 105 drb bivaly.

Minőség szerint: 136 drb elsőrendű hizott bika, 2681 drb középminőségű bika és 637 drb alárendelt minőségű bika.

A mai vágómahavásárra 3454 drb nagy maharha volt felhajtva. Ezen nagy felhajtás következtében a vásár vontatott hangulat mellett bonyolódott le. Idegen kereskedő kevés jelent meg a vásáron. Az árak 1 frttal csökkentek.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű 28—33, kivételesen —,

hizott magyar és tarka ökör középminőségű 25—27, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 20—24, jobb minőségű magyar és tarka tehén 27—33, kivételesen tarka tehén —, magyar és tarka tehén középminőségű 21—23, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 21—26, szerbiai ökör jobb minőségű 27—31 1/2, kivételesen —, szerbiai ökör középminőségű 18—26, szerbiai ökör alárendelt minőségű 13—26, szerbiai bika 20—32 1/2, szerbiai bivaly 16—19, kivételesen — frtig métermázsánkint élősulyban.

Budapesti szarvamarhavásár. November hó 14-én. (A székes fővárosi községőhid és mahavásári igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtott: 350 drb belföldi, — drb galicizai, — drb tiroli, 534 drb növendék élő borju, — drb élő bárány; 68 drb belföldi, 11 db galicizai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, 25 drb öltött bárány.

A vásár gyors lefolyású volt. Árak a következők: Élő borjuk: belföldi 18—22 frtig, kivételesen — frtig drbonkint, 35—50 frtig kivételesen — frtig sulyra, növendék borju 12—35 frtig, kivételesen — frtig drbonkint, — frtig sulyra. Öltött borju: belföldi 60—73, tiroli — frtig, galicizai 50—62 frtig, növendék borju — frtig drbonkint. Élő bárány — forintig páronkint. Öltött bárány 6—6.50 frtig páronkint, kivételesen — frtig.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1895. november 14. (Lóth Gyula kerületi vásárfelügyelő jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár gyenge. Kis felhajtás mellett kevés vétel köttetett. Az árak csökkentek.

Felhajtott össz. 376 drb. Eladatott 175 drb Jobb minőségű lovakból háttas 5 db, eladatott 3 db 100—110 frtért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 12 db, eladatott 5 db 115—170 frtért, nehezebb kocsiló (hintós) — db, eladatott — db — frtért. Igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 18 drb, eladatott 10 drb 70—115 frtért, ponya 2 db, eladatott — db, — frtért; közép minőségű lovakból: nehezebb félek (fuvaros ló stb.) 60 db, eladatott 25 db 60—80 frtért, könnyebb félek (parasztló stb.) 100 db, eladatott 50 db, 35—65 frtért; alárendelt minőségű lovakból 129 db, eladatott 82 db, 15—30 frtért. Bécsi vágóra vásároltatott 28 db, — frt, az állatkert és kutyák részére vásároltatott 7 db, — frt, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — darab, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár 1895. nov. 15. (Első magyar sertésüzemelési társaság telefon jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet változatlan Heli átlagárak: Magyar válogatott 320—380 kg. nehéz — kr. 280—300 kg. nehéz — kr., öreg 300 kilogrammontuli — kr, vidéki sertés könnyű — kr. Szerb 54—56 kr. Román — tiszta klgr. páronkint 45 klgr. ételsúlylevonás és 4% engedmény szokásos. — **Éleség árak:** Tengeri — frt, árpa új 5.40 frt Kőbányán átvéve. **Helyi állomány:** november hó 8. maradt 2291 drb. **Felhajtás:** belföldről — drb, Szerbiából 2391 drb, Romániából — darab, egyéb államokból — db. Összesen 4682 db. **Főösszeg — db.** **Elhajtás:** budapesti fogyasztásra (I—X. kerület) 437 db, belföldre Bpest környékére 327 db, Bécsbe 161 db, Csehországba, Morvaország és Sziléziába — db, Ausztriába 823 db. Németbirodalomba — drb, egyéb országokba — drb. A szappangyárakban feldolgozatott 24 drb, összesen 1772 drb. Maradt állomány 2910 drb. A részv.-szállásokban 2921 db van elhelyezve. Az egészségi és transitószállásokban maradt 2290 db. **Felhajtás:** Szerbiából 2391 db, Romániából — drb, összesen 4681 drb. **Elhajtás:** 1760 drb, maradt állomány 2921 drb és pedig 2921 drb szerb, és — drb román. Az egészségi szemlélnél jan. 1-től máig 498 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai célokra feldolgozatott.

Sárosi mahavásár. 1895. november hó 11-én. (Molnár Károly jzö tudósítása a „Köztelek” részére.) **Szarvasmahavásár.** Felhajtott 181 db. Jegyeztetik: Magyar tinó 3 éves 100—109 frtig. Magyar tehén tenyésztésre 110—130 frtig, levágásra 120—140 frtig. Tarka tehén tenyésztésre 160—190 frtig, friss fejős 120—130 frtig. Magyar üsző 2 éves 80—95 frtig. Tarka üsző 2 éves 100—105 frtig.

Szarvasmahavásár sokkal keresettebb volt, mint a lóvásár.

Lóvásár. Felhajtott 240 darab. Jegyeztetik. Remonda-ló 300—350 frtig, igásló könnyebb 120—130 frtig, nehezebb 100—110 frtig, paraszt-ló 130—150 frtig páronkint.

Munkácsi mahavásár. 1895. november hó 11-én. (Bárdos Ede tudósítása a „Köztelek” részére.) **Szarvasmahavásár.** Felhajtott 3825 darab. Jegyeztetik: Igásokor urasági I. oszt. 300—330 frtig, II. oszt. 200—240 frtig, kisbirtokos céljaira 150—170 frtig, tarka ökör I. oszt. 220—240 frtig, II. oszt. 150—160 frtig páronkint, magyar tinó 1 éves 15—20 frtig, 2 éves 25—40 frtig, 3 éves 50—60 frtig, német tinó 1 éves 14—16 frtig, 2 éves 20—30 frtig, 3 éves 50—60 frtig drbonkint, mustraökör nyugati 105—120

frtig, magyar 140—150 frtig páronkint, magyar tehén tenyésztésre 70—80 frtig, levágásra 45—60 frtig, tarka tehén tenyésztésre 60—70 frtig, levágásra 45—55 frtig, friss fejős 50—65 frtig, magyar üsző 1 éves 20—25 frtig, 2 éves 40—50 frtig, tarka üsző 1 éves 13—16 frtig, 2 éves 25—30 frtig darabonkint. A felhajtott szarvasmahának felerésze eladatott.

Lóvásár. Felhajtott 340 darab. Jegyeztetik: Igás-ló könnyebb 110—120 frtig, paraszt-ló 60—80 frtig darabonkint.

Sertésvásár. Felhajtott 2400 db. Jegyeztetik: Nevelő-kocza malaczostól 25—30 frtig, malacz nélkül 18—22 frtig. Süldő 1 éves I. min. 14—16 frtig, II. min. 10—11 frtig, III. min. 8—9 frtig, 1 és fél éves I. min. 18—20 frtig, II. min. 13—14 frtig, III. min. 10—12 frtig, 2 éves I. min. 22—24 frtig, II. min. 18—20 frtig, III. min. 15—16 forintig drbonkint. A sertéseknek nagyobb része eladtván, miután a felhajtás nem volt nagy.

Ingatlanok árverései (20000 forint becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Nov. 20	Kalocsai kir. törvényszék	a tkviha-törvényszék tóság Istvánné	20440
Nov. 30	Topolyai kir. járásbírószág	atkiha-Kiss tóság Antal	38579
Decz. 3	Egri kir. törvényszék	a tkviha-Gencsi tóság Elemér	29077
Január 21	Budapesti kir. törvényszék	alkot.-u. Wohl tvsz.-pal. Ede	142613
Január 21	Egri királyi törvényszék	atkiha-Flamm tóság Ignác	67510

Szerkesztői üzenetek.

Gazdatiszt. A tőkétet jogában áll kiszedni, ha ezt nem teszi, semmi tértvényre sem tarthat számot.

Kiadóhivatali üzenetek.

K. B. Tisza-Roff. Előfizetését f. hó 1-étől számítjuk és az azóta megjelent lapokat elküldöttük.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásáért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztőtitkárja. — Társzerkesztő: Jeszenszky Pál.

Gőzcséplők

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanácsossal, árak és feltételek közlésével szivesen és díjmentesen szolgál

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR
részvény-társulat

Gyártelep: Budapest, külső váczit 7.

Csalma Gyöngyi és társai!

A simontornyai uradalom tisztartósága.

Simontornya, 1895. április 8-án.

T. Umrath és Társa cég BUDAPEST.)*

Az itt levő, próbára rendelt kétvasu eke (ZFU) igényeinknek megfelelően, kérünk abból még öt darabot küldeni; számlánk ezen megrendeléssel összesen 300 frtot fog kitenni, melynek összegét a jövő hó elején kiegyenlítendjük.

A SIMONTORNyai URADALOM
TISZTARTÓSÁGA.
Kempner
Szűcs

Magyar-Kályán (Erdély), 1895. május 23-án.

T. Umrath és Társa cégnek BUDAPEST.)*

Van szerencsém értesíteni Önöket, hogy a múlt év őszén vásárolt 3 db 17-soros BD vetőgéppel minden tekintetben meg vagyok elégedve. Ugy hegynek fel, mint le és nagyon dültés oldalon oldalvást menve, kitűnő munkát végez. Két jó ökör viszi, én ugyan négygyel dolgoztattam, mert nagy hegyeim vannak. Teljes meglepődésemet különben eléggé bizonyítja azon körülmény, hogy az idén újlag rendeltem még két darab 17-soros hegyi sorvetőt, a melyeket már meg is kaptam.

Gaal Gyula

Rohonczy Gedeon gazdasága, Török-Becse.

Tekintetes **Umrath és Társa** uraknak, gépgyárosok BUDAPESTEN.)*

Ezen év tavaszán vettem Önöknél próbára 6 Nagysága Rohonczy Gedeon ur törökbecsei gazdasága számára egy D10M jegyű Sack-féle ekét. Használatban ez a valódi nálunk levő Sack-ekékkal egészen egyenértékű; azért is ezen sorok vétele után legyenek szivesek, ugyanis 6 Nagysága Rohonczy Gedeon ur törökbecsei gazdaságának 6 db ilyen D10M jegyű Sack-féle ekét előhántó nélkül, vasutal mint teherárut, szállítási határidőbiztosítással azonnal küldeni.

Szives értesítésüket kérve, maradtam

J. Gedeon

*) Árjegyzékekkel és legjutányosabb ajánlattal mindennemű gazdasági gépekről fenti cég készsége szolgál.

WEISER J. C.

nagy-kanizsai mezőgazdasági gépgyár
egyedüli képviselősege és főraktára

Szekrényessi és Lamm

Budapest, VI., Váci-körut 33.

Ajánlja a közeledő időnyre: mindenben felülmúló egyetemes egyes és kétbarázdás aczéleket, kitűnő boronáit, rögtörő hengereit és egyéb földművelő eszközöket. Általános kedveltségnek örvendő szabadalmazott „Perfecta“

merítő korongos sorvetőgépeim

kívül legújabb „Zala-Drill“ (szabadalmazott Simplex) könnyű sorvetőgépre felhívja a t. gazdaközönség b. figyelmét. Az új „Zala-Drill“ egy oly amerikai vetőszerkezettel bír, a mely egyszerűség, kitűnő munka és tartósság, tekintetében az összes jelenleg létező gépeket határozottan felülmúlja.

Egyéb gazdasági gépek és eszközök nagy választékban.

Sorvetőgépeim az általam feltalált felette czélszerűnek bizonyult kapacsuklyó-szerkezettel vannak ellátva.

Árjegyzéket szivesen küldünk bérmentre.

H I Z Ó K.

Száritott tengeri moslák etetése mellett majdnem egy hónappal hamarabb készülnek el, a napi hizás pedig nagyobb mint valamenyi erőtakarmanyetésnél.

Fejős teheneknél pedig a tej minősége és mennyisége rendkívülien emelkedik. Ezen eredmények mérvadó és szakavatott nagy-birtokosok által lettek constatálva és szivesen szolgálunk ezen nyilatkozatok és egyéb használati utasítást tartalmazó ismertető füzetekkel ingyen és portómentesen. 3683

Központi iroda és raktár:

Sátori Miksa és Mór,

Telefon 51-03. IX., Dandár-utca 25. Telefon 51-03.

Tenyészállat eladás.

A földművelési m. kir. ministerium közvetítésével importált 1886. évben létesült Szentmártoni Radó Kálmán 6 nagyméltósága répczelaki tisztavérű simmenthali

törzstehenészetében

folyó évi november hó 20. napján, délelőtt 11 órakor Répczelakon, Vasvármegyében (vasuti és sürgönyállomás: a pozsony-szombathelyi vasuton) nyilvános árverésen eladatik: 14 darab tisztavérű 1 és 1 1/4 éves hágóképes bika, 8 darab számfelötti tehén és üsző. — Minden eladás alá kerülő állat az országos törzskönyvbe be van vezetve; az eladott darabok a vevő veszélyére 8 napig díj nélkül a tenyészetben élmeztetnek és a gazdasági egyesületek által esetleg megvett apaállatok legjutányosabban számított tartásdíj mellett jövő 1896 évi márczius 1-ig gondoztatnak. — A vasuti vonat Szombathely felől reggeli 6 órakor, Pozsony, Győr, Sopron és Budapest felől pedig reggel 8 1/2 órakor érkezik Répczelakra, a délutáni órákban pedig mindkét irányban a vonatokat visszamennek. — Községeknek és bárkinek felvilágosítást nyújt helyben **Répczelakon**

NAGY IMRE

gazdasági intéző.

Magyar kenderből készült,
legjobb minőségű

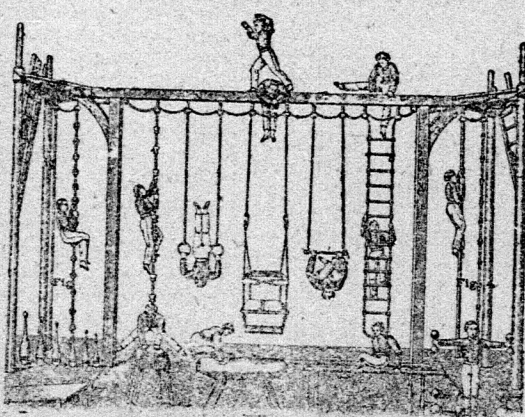
gazdasági kötélneműeket,

ajánlja a

BLEIER és WEISZ kötélgyári **BUDAPEST.**

Raktár és iroda: **Károly-körut 9.,** a gróf Hadik-Barkóczy-féle házban. Gyártelep: **Hajtsár-ut 7307. sz.**

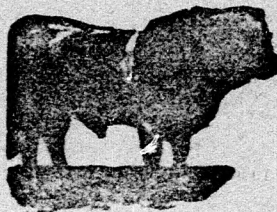
Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörők, ruhaszárító kötelek, lóháló, kénitáskák stb.

továbbá gazdasági cikkek u. m.: istráng, kötőfék, rudaló, gabona-zsákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kendertömlők, hevederek, kender, kőcz stb. a legjutányosabb eredeti gyári áron.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik.

Angolhus- valamint gyapjas tenyész-kosok. Poland-China hasas koczák és malaczkok. Mecklenburgi malaczkok istállómban Külső Kerepesi-ut 1. megtekinthetők.

Teheneket szállítok:

Borzderes hegyi kis fajtát	175 frtjával
. . . . . közép	190 . . . . .
. . . . . nagy	220 . . . . .
Simmenthali nagy fajtát	500 . . . . .
. . . . . közép	350 . . . . .
Évesborjukat	190 . . . . .

PICK OSWALD

BUDAPEST, Külső Kerepesi-ut 1.
(A keleti pályaudvarral szembe.)

92. s.
K
összes
R
Alapított
E
E.
N
Wien, L.
Specialist
kenyelmi
tes) repcz
2frttól fel

KÖSZÉN

Ostrai gyári-, dió-, koczka és darabos, 2-szer mosott ostrai Henrik-aknai kovácscszen, Porosz szalon szén, coaks, fűtésre és épületek szárítására

összes gazdasági, ipari és házi czélokra.

legkitünőbb minőségben, legjutányosabban kapható

RADNAY KÁROLY

köszén nagykereskedőnél Budapest, Arany János-utca 34. sz.

a cs. kir. Hitelintézet köszén-osztályának vezérképviselője.

4386

Alapított 1862. 12 kifizetés.

ED. HEGER E. JÜLKE'S Nachfolger

Wien, I. Bez., Annagasse 8/A.

Specialista biztonsági, gazdasági, kenyelmi, viharlámpákban (szélmentes) repce-olaj és petroleum-égetésre.

Sir-, kocsi és kérempár-lámpák, minden fajtájú gazdasági lámpák, bánya-lámpák, petroleum fáklyák, házi és mezőgazdasági mindenféle mű cikkek.

Csak szolid gyártmányok és olcsó árak. Legelőször szállítási és bizományi üzlet.

1 frt 60 krtól feljebb.

2 frttől feljebb.

Egy szállítástól visszamaradt 2000 db ugynevezett

katonatiszti lótakarók,

kissé homályos (nem egészen tisztán készült) szegély miatt felette olcsó áron

db 2 frt 20 krtól, párja 4 frtért (6 pár bérmentve) közvetlenül gazdáknak eladottnak. Ezen vastag, rendkívül tartós takarók, oly meleget adnak, mint a bundák, setét szürkék, v. setétbarnák kb. 195x145 cm. nagyok (tehát az egész lovat betakarják) s 3 széles színes csikkal vannak ellátva. — Pontosan megírt megrendeléseket, csak készletből mellé, nagy utárvételt eszközöl 5037

Albert Kohns Commissions-Waarenhaus der vereinigten Wollwarenfabrik WIEN, II., Taborstrasse 44.

Csak néhányat a nagy számu utárendelők közül: Herzeg Schwarzenberg-féle gazdasági hivatál, Turraeh Rován A., polgármester, Podkraj Levoteek Ferencz, Cerne Albert vendéglője, Pettenau.

Meg nem felelőért a pénz visszaadatik.

Törlesztési kölcsön földbirtokokra.

Közzététel a földbirtokosok részére

1895. évi törvény 30. §-a értelmében

Legnagyobb Ingatlan- és Jeldőleg-Forgalmi-Intézet, Budapest, Váci-körút 39.

Vetni való töves makkot (Quercus peduncula)

szállít olesón

Johann Majdič in Krainburg, (Krain.)

Kwizda Ferencz János

KWIZDA-féle Restitutionsfluid

cs. kir. szab. mosóvíz lovaknak Egy palackkal 1 frt 40 kr o. ért.

KWIZDA-féle Korneuburgi marha-táppor

étrendi táplálószer lovak, szarvasmarha és juhok számára. Ára 1/1 doboznak 70 kr, 1/2 doboz 35 kr.

Kwizda-féle patakenőcs édes és töredezett patákra 1 doboz 4 400 grm. ára 1 frt 25 kr	Kwizda-féle pataragaszt mesterséges pataszaru, 1 rud. Ára 80 kr.	Kwizda-féle Kresolin kenőcs pata conserváló szer, 1 szelence 4 fél kiló 1 frt 10 kr.
Kwizda-féle baromfi-por, eleséggpótlék és óvszer 1 doboz 50 kr.	Kwizda-féle nyeregzsappan a nyereg és szíjszerszámok tisztítása és kouserválásához 1 szelence 1 frt.	Kwizda-féle patkányirtó patkány és egér pusztító szer, mérregmentes, 1 rud 50 kr.

Kwizda-féle erőtápanyag lovak és szarvasmarhának 1 doboz 4 5 adaggal 30 kr, ládacska 50 adaggal 8 frt, ládacska 100 adaggal 6 frt.

Kwizda-féle sertés-por
étrendi szer a hizás elősegítésére. Kis doboz 60 kr. nagy doboz 1 frt 20 kr.

Szab. szárszalagvédő gummiból (Kwizda szabadalma).

A szab. szárszalagvédők szürke, fekete, barna és fehér színben 4 nagyságban állítottnak elő és pedig bal- és jobb-lábhoz. A megerősítéshez méret a-a-nál

20-22 cm. ker.-nél megfelel 1. sz. nagys.	22-24 " " " " 2. " " "	24-27 " " " " 3. " " "	27-30 " " " " 4. " " "
---	------------------------	------------------------	------------------------

A szab. szárszalagvédők ára szürke színben darabonként 1 sz. 2 frt 50 kr, 2 sz. 2 frt 70 kr, 3 sz. 2 frt 90 kr, 4 sz. 3 frt 30 kr. 4256/III.

A szárszalagvédők fekete, barna és fehér színben darabonként minden nagyságban 20 kral drágábbak, mint szürke színben.

Naponkénti postai szétküldés a főraktár által: **Kerületi gyógyszer-tár Korneuburg, Bécs mellett.**

Árak franco csomagolás, bécsi indóháztól szállítva: tartány ca 25 kiló, kilónként 40 kr., tartány ca 50 kiló, kilónként 35 kr., postán ingyen csomagolás és bérmentesen 4 kiló, 4 kiló 1 pléhszelenczében 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelenczében 3 frt. Kaucsukkal vegyítve kilónként 10 kral több. Vizmentes bőrkenőcs vadászcsizmáknak.

ERŐNYERS-VASELINE RUBBANTAVALL VIZHALTAN BOR APOLGOSZER JUSTÉS TARGA BECS XII/2

JUST & Co. Bécs, XII/2.

Gép-sodrony-szövetek, czinkezett szűrős kerítés-sodrony.

Kertek, erdőszékek és vadparkok bekerítéséhez, ugyszintén mindenféle sodrony szövetek, baromfi-udvarok, fácskásokhoz, tűzvédő-, ablak- és restélyszövetek, hemok- és kavics-szűrő, sodronyszövet, kapuk, sodronykötelek mindenféle szerkezetben és vasszerkezeteket általában szállít a legjutányosabban.

Vassodrony és gépsodronyszövet gyár és épület lakatos-műhely

Franz Schröckenfuchs

Waldhofen a. d. Ybbs.

Bekerítések gépsodrony-szövettel nem kerülnek többbe, mint jobb anyagból készült fakerítések, e mellett tartósak és minden térnek csinos urias jellegű adnak. Költségvetések ingyen és bérmentve. 3935

SZIVATTYÚK

minden nemes házi és nyilvános czélokra a mezőgazdaság, építkezés és iparnál.

Ujdonság! a BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxydálási módszer szerint,

inoxydált szivattyúk

rozsa ellen védve.

W. GARVENS Wien,

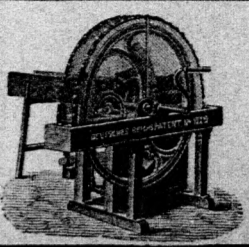
Schwarzenbergerstrasse 6. I., Wallfischgasse 14.

MÉRLEGEK,

legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hidmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra.

Embermérlegek, mérlegek házi használatra mérlegek, Commadit-társaság szivattyú-és mérleggyártásra.

Kitűnő
szecskavágó- és répavágó-gépeimet,
biztonsági járgányaimat
 és legjobb rendszerű „REFORM” takarmány-pároló készülékeimet
 valamint **eredeti minőségű Sack ekéket**

és más egyéb talajmívelési eszközöket és gépeket
 van szerencsém a t. gazda-közönségnek ajánlani.
 Ábrás árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

PROPPER SAMU
Budapest, Váci-körút 52.

Erdei és nemesített gyümölcsfák eladása.

A veszprémi püspökség sarvalyi faiskolájában Sümeghen (Zalamegyében) eladó több ezer legfinomabb fajú, négyéves, átiskolázott 180–200 centiméter magas **alma-, körte- és cseresznyefa**, darabonként 25–30 krajczárjával.

Több száz, háromszor átiskolázott 2½–3 méter magas, fasorokra és parkírozásra alkalmas **köris-, jávor-, juhar-, gömbkákác-, vadgesztenye- és hársfa** 40–50 krajczárjával.

1000 drb 3-szor iskolázott	1 m. magas luczfenyő	30
1500 " " "	1½ m. " "	50
500 " " "	2 m. " "	75
500 " " "	1–1½ m. simafenyő	40

a sümegi vasúti állomásra szállítva.

A csomagolás önköltségen számítatik, a kívánatra a gyökér szalmával burkoltatik.

A gyümölcsfák faj-jegyzékét az alulírt hivatal kívánatra megküldi, a melynél a megrendelések is eszközöndők.

A veszprémi püspökség erdőmesteri hivatala
Sümeghen.

Szőlővesszőt

őszi és tavaszi szállításra, eladásra ajánlok Madlain, passatuti, muskát lunel, piros és fehér Chasselas sima, és utóbbi fajú egy éves gyökeres, csomagolva és állomáshoz szállítva előbbinek 6, utóbbinak 10 frtért ezrét. Szíves megkereséseket mielőbb kér **MEISTER DAVID ÉR-Semjén** (Biharmegye.)

GANZ és TÁRSA

vasöntöde és gépgyár részv.-társaság Budapesten

készít:

A) gépeket és építési munkákat, teljes malomberendezéseket, vasúti kocsikat és vasúti felszereléseket, transmissiókat.

Speciálitásai:

B) Kéregöntvény vasúti kerekek, váltók, záróművek, hengerek és ágyúgolyókhoz.

Hengerszékék kéregöntetű hengerekkel mind a magas malmáshoz, mind pedig a parasztra széléshez és egész malomberendezések.

Facsiszáláshoz, papir- és cellulosa-gyártáshoz való gépek.

Vizikereket nagy sikerrel pótló turbinák.

Villamos világítás nagy távolságra is a motortól.

Zsilipek, csővezetékek, frictiós kancsolások, rotációs dynamométerek. Aczélöntés.

Eladó szőlővesszők.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

„**istvántelki immunis**” homoktalaju

szőlőjéből a következő európai és amerikai szőlővesszők eladók:

Európai fajok:

Ojtványok:	százankint	ára
Olasz Rizling ... 640 db	10 frt	
Szent-Lőrincz ... 200 " "	10 " "	
Chasselas Rouge ... 220 " "	12 " "	
Nagy burgundi ... 100 " "	10 " "	
Tramini piros ... 180 " "	10 " "	
Ezerjő ... 110 " "	10 " "	
Chasselas blanc ... 280 " "	12 " "	
Csemege különféle ... 332 " "	12 " "	
Mézes fehér ... 260 " "	10 " "	

Gyökeres vesszők.

Olasz Rizling ... 7500 db ezre	16 frt
Szent Lőrincz ... 200 " "	16 " "
Chasselas Rouge ... 2600 " "	20 " "
Zöld Sylvani ... 1100 " "	16 " "
Nagy Burgundi ... 6000 " "	16 " "
Tramini piros ... 400 " "	16 " "
Ezerjő ... 500 " "	16 " "
Oportó ... 1900 " "	16 " "
Kövidinka ... 800 " "	16 " "
Chasselas blanc	
Croquant ... 300 " "	16 " "
Madelaine Angevine ... 300 " "	16 " "
Chasselas gross	
Coulard ... 400 " "	20 " "
Chasselas damaskusi ... 100 " "	20 " "
Piros bakar ... 100 " "	20 " "

Sima vesszők.

Olasz Rizling ... 24000 db ezre	8 frt
Chasselas Rouge ... 1200 " "	12 " "
Nagy-Burgundi ... 18000 " "	8 " "
Tramini piros ... 6000 " "	8 " "
Chasselas blanc	
Croquant ... 200 " "	12 " "
Chasselas blanc ... 2000 " "	12 " "
Madelaine Angevine ... 3000 " "	8 " "
Delambre ... 300 " "	12 " "
Muscat Luillet ... 150 " "	12 " "
Muscat Saumur ... 100 " "	12 " "
Piros bakar ... 3900 " "	8 " "
Joanne Charnu ... 200 " "	10 " "

Amerikai vesszők.

Gyökeres vesszők:

Herbemont ... 3000 db ezre	8 frt
York-Madeira ... 1500 " "	8 " "
Jaquez ... 150 " "	12 " "
Vialla ... 1500 " "	10 " "

Sima vesszők:

Herbemont ... 3000 drb ezre	6 frt
Jaquez ... 3600 " "	6 " "
Vialla ... 300 " "	6 " "
Othello ... 100 " "	6 " "

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójához

Budapest, Köztelek intézendők. — Az elszállítás **tavaszzal** történik a megrendelés sorrendjében. — A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, a hátralevő rész utánvétellel szedetik be. — Csomagolásért és vasútra szállításért ezenként 1 frt számítatik. **IGAZGATÓ.**

84422. szhoz
 1895.

Gabona eladási hirdetmény.

A bábolnai, kisbéri és mezőhegyesi magy. kir. állami ménesbirtokokon körülbelül 28.500 q. őszi buza és 1000 q. tavaszi árpa kerül

folyó évi deczember hó 2-án

zárt ajánlati tárgyalás útján eladásra.

Az eladásra kijelölt gabonahalmok az illető ménesbirtokok magtáraiban, a minták, valamint a részletes eladási föltételek pedig úgy a vezetésem alatt álló miniszteriamban a gazdasági főigazgatónál, mint az illető ménesbirtokok igazgatóságainál tekinthetők meg.

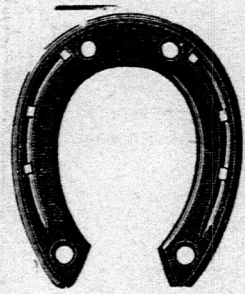
Budapesten, 1895. évi november hó 6-án.

Földmívelésügyi magy. kir. miniszter.

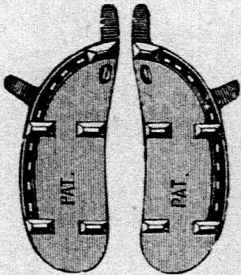
M. Hann's Söhne

cs. kir. udv. patkolási eszköz szállító

BÉCS, I. ker., Strauchgasse 2. szám.

Ajánlják nagy raktárakat minden patkolási czikkből és ezen szakmába vágó különlegességekből. — Továbbá ajánlják szabadalmazott, kiváló szakférfiak által legjobban ajánlott patkókat igáslovak és paripák ugyszintén ökrök vasalására.

Különösen kiemeljük czégünknek legujabban szabadalmazott rudvasalásait és kengyeleit. 4875

A DÉLVIDÉKI FAJLÓTELEP

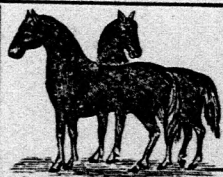
MINT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

LÓELADÁSI ÉS TUDAKOZÓ-IRODÁJA

TEMESVÁR, Józsefváros, Hunyady-út 11. szám,

ugy kereslet, valamint kínálat esetén a legkimerítőbb, gyors és pontos értesítéssel szolgál.

A megkereséshez, melyhez egy válaszbélyeg esatolandó, az eladandó, vagy vásárolni szándékoltovak következő adatai kapcsolandók: szín, jegyek, nem, kor, magasság, származás, hámos vagy hátas és a tulajdonos kimerítő czime. *Az igazgatóság.*

Fairbanks mérlegek

a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

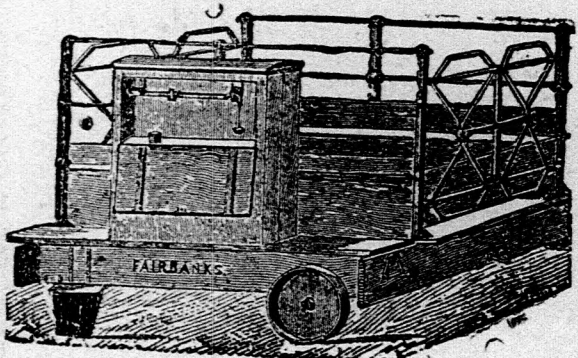
A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolösúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük-nél fogva ugy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák-,

és raktári mérlegeinket

ezélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetük-nél fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak. — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 12, czimzendők. Arjegyzekekkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál. 5005

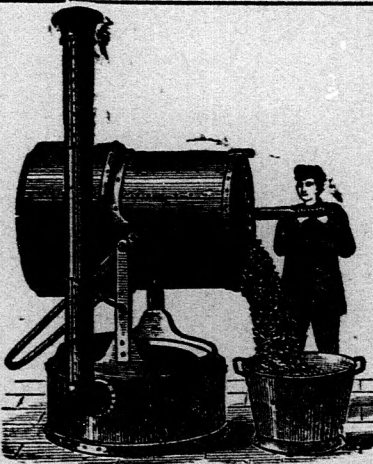
FAIRBANKS MÉRLEG ÉS GÉPGYÁR részvény-társaság, BUDAPEST, Andrassy-ut 14. Gyár: Külső-váczi-ut 156.

KÜHNE E.

Alakult 1856.

Alakult 1856.

gazdasági gépgyár Mosonban.

Ajánl a bekövetkező idényre gyorsmüködésű takarmány-füllesztőket (Ventzki szabadalma szerint), szecskavágókat és répvágókat minden nagyságban, darálókat, tengeri morzsolókat, burgonya zúzókat stb.

UJ! Czirokcséplő és vágógépek.

UJ! Teljes takarmánykamrák berendezése! Tervezetek ingyen.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

„A Ló”, „A Szarvasmarha” szerkezete és belső szervei. Öt-öt szétvethető ábrával.

Rövid szöveggel magyarázott rajzokban bemutatva. Mind két művet előbeszédvel 4934

Dr. NÁDASKAY BÉLA tanár látta el.

Bolti ára: egyenkint 2 forint.

Lapunk olvasói ezen műveket egyenkint 1 frt 50 krért bérmentve kapják.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Szőlővessző eladás.

Immunis homokszőlő-telepeinkről a következő fajtisza, teljesen kiérett és egészséges sima vesszők, valamint 1 és 2 éves gyökeres vesszők lesznek eladók.

I. Nyársapáti „Margit“-telepünkről.

Vasuti állomás: Nagy-Körös.

	S i m a		Gyökeres	
	darab	ezre ft	db	ezre ft
Alicante Bouschet	80000	6	10000	12
Cabernet	80000	4	—	—
Kadarka	20000	4	—	—
Kékfrankos	10000	4	—	—
Merlot	30000	4	3000	8
Oporto	20000	4	—	—
St.-Laurent	20000	4	3000	8
Ezerjő	250000	4	—	—
Hossznyelű	20000	4	—	—
Kövidinka	350000	4	20000	8
Mézesfehér	20000	4	—	—
Olasz Rizling	250000	4	6000	8
Zöld Sylváni	50000	4	—	—
Szlankamenka	100000	4	—	—
Chasselas fehér	250000	6	—	—
piros	50000	12	—	—
Madeleine Angevine	10000	6	1000	12

II. Izsáki „Anna“-telepünkről.

Vasuti állomás: Fülöpszállás.

	S i m a		Gyökeres	
	darab	ezre ft	db	ezre ft
Alicante Bouschet	25000	6	6000	12
Aramon	20000	6	—	—
Carignan	15000	6	4000	12
Kadarka	30000	4	—	—
Kékfrankos	5000	4	—	—
Merlot	5000	4	—	—
St.-Laurent	5000	4	—	—
Furmint	5000	6	—	—
Kövidinka	100000	4	—	—
Mézesfehér	20000	4	—	—
Olasz Rizling	200000	4	10000	8
Piros Veltelini	5000	4	—	—
Szlankamenka	5000	4	—	—
Chasselas fehér	15000	6	2000	12
piros	5000	12	1000	15

Az árakban a csomagolás és a vasuti állomáshoz való szállítás befoglaltatik; a szállítás történhetik ősszel vagy pedig homokban elvermelt vesszőkből tavasszal.

Megrendeléseknél kérjük, sziveskedjék az érték felét hozzánk beküldeni, a maradványt a küldeménynyel utánvesszük.

Oppenheim E. és H.

Budapest, V., Nádor-utca 8. sz.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ hirdetései.

Az O. M. G. E. könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent:

TAKARMÁNYOZÁSTAN, 24 ny. iv, irták *Cselkó István* és *dr. Kosutány Tamás* m.-óvári gazd. akad. tanárai.

TALAJISMERET, 12 ny. iv, írta *Cserháti Sándor* m.-óvári gazd. akad. tanár stb.

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET KÉZIKÖNYVE, 24 ny. iv, írta *Domokos Kálmán*, a debreczeni gazd. tanint. igazgatója.

SZIKES TALAJOK kezelése és javítása. *Hilgard E. W.* után írta *Treitz Péter* és 3 melléklet. *Kvassay Jenő* min. tanácsos, a kultur mérnökség főnökétől, *Landau Lajos* kult. mérnök-től, s a **nagylaki öntözött sziktelep Tomka Emil** kultur főmérnök-től.

Előfizetheti 3 éves cyklusra fűzött példányokra évi 5 frttal, kötött példányokra 6 frt 70 krral.

Egyes példányokban: a **Takarmányozástan**: 3 frt; **Talajismeret**: 2 frt; **Gazd. építészeti**: 3 frt; **Szikes talajok**: 1 forint.

Az előfizetési pénzek az **O. M. G. E. pénztárába BUDAPEST, Köztelek** küldendők. 3938

Az O. M. G. E. kiadóhivatalánál megrendelhetők:
1895. évi előadások külön füzetekben.

A SZÓLÓOJTVÁNYOK METSZÉSÉRŐL, különös tekintettel a Dezeimeris-féle metszési elmélettel. Irta: *Engelbrecht Károly*. Ára 50 kr.

A GAZDASÁGI SZESZGYÁR ÜZEMÉNEK ELLEN-ORZÉSE. Irta: *Dr. Szilágyi Gyula*. Ára 20 kr.

LÓTENYÉSZTÉSÜNK EMELESÉRŐL. Irta: *Luczenbacher Miklós*. Ára 30 kr.

A KENDERTERMELÉS ÉS ÁZTATÁS. Irta: *Sierbán János*. Ára 30 kr.

UJABB TAPASZTALATOK A TRÁGYÁZÁS KÖRÉBÖL. Irta: *Cserháti Sándor*. Ára 30 kr.

UTMUTATÁS A KOMLÓTELEPÍTÉSRE. Irta: *Imreh Lajos*. Ára 30 kr.

A HAZAI ÖNTÖZÉSEK MAI ÁLLÁSÁRÓL. Irta: *Kvassay Jenő*. Ára 20 kr.

GAZDASÁGI ELŐADÁSOK

1894. évről.

Tartalma: 1. *Cserháti Sándor*. A kultúrtenyésztések megválasztása.
2. *Szabó Ferencz*. Esmék a mezőgazdasági könyvtelről.
3. *Baross Károly*. A mezőgazdasági politikáról.
4. *Sierbán János*. Takarmányok konzerválása.
5. *Pirkner János*. Szarvasmarhatenyésztésünk és az import kérdése.
6. *Deák Tamás*. A szőlőoltása és a szőlőoltványokkal való tenyésztés.
7. *Dr. Rátz István*. A baromfiak fertőző betegségeiről és az ellenük való védekezés.
8. *Dr. Hutya Ferencz*. A szarvasmarhák gümőkórja.

Ára 50 kr.

VETŐMAGVAK TERMELESE ÉS KEZELÉSE.

Irta: *Hirsch Alfréd*. — Ára 50 kr.

AZ ÁLLATOK ÁTÖRÖKLŐ BETEGSÉGEI ÉS HIBÁI.

Irta: *Tátray János*. — Ára 20 kr.

„GAZDASÁGTÖRTÉNELMI SZEMLE“.

1894. évfolyam. — Ára kötve 3 frt. 3939

Általános állattenyésztéstan.

Irta: **TORMAY BÉLA**, miniszteri tanácsos.

2-ik teljesen átdolgozott kiadás. 327 oldal. Ára 3 forint.

Tömeges megrendelésnél olcsóbban.

Viteldijvisszatérítés az O. M. G. E. útján.

Ami több oldalról a gazdák köréből felmerült panasz folytán, hogy a vasutak részéről igen gyakran sokkal magasabb díjtételek számítottak, mint a mennyi a küldemények útján tényleg jár s a vitelbértöbblet visszatérítése körüli eljárást a legtöbben nem ismerik, elhatároztuk az egyesület kebelében egy díjszámítási iroda szervezését, mely minden díjszabási kérdésben felvilágosítással szolgáljon tagjainknak.

Kérjük tehát azon gazdatársainkat, kik a díjszámítás helyességéről meggyőződni óhajtanak, hogy a fuvarleveleket az egyesület címére beküldeni sziveskedjenek.

Ha az utánszámítás csakugyan díjtöbbletet tüntet ki, úgy a beküldőnek egy meghatalmazást kell kitöltenie, melynek alapján a díjszámítási iroda a visszatérítés iránt illetékes helyen intézkedik és a díjtöbbletet 20% eljárási költség levonásával beküldőnek megküldi. A díjvisszatérítés igénye a díjvisszatérítéstől számított egy éven belül elévül.

KAINIT NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek.)

Árak: nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Strassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasutiszállítási-költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt ab „Budapesti közraktárak“ egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához be- küldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Utmutatás a magántörzskönyvek berendezésére és vezetésére.

KIADJA AZ ORSZÁGOS TÖRZSKÖNYVELŐ BIZOTTSÁG.

Ára 50 krajczár.

Magántörzskönyvi rovatlapok ivenkint: bírák számára 5 kr., tehének számára 4 kr., hágatások és borjazások jegyséke 3 kr.

Az Országos Törzskönyv szabályzata 50 kr.

Az államilag engedélyezett

MAGYAR

OSZTÁLYSORSJÁTÉK.

HEINTZE Károly, Budapest, Szervita-tér 3-ik szám.

Vidéki megrendelők sziveskedjenek postadíjért 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért és a sorsolási tudósítóért 20 fillért küldeni. Hogy a tisztelt közönségnek különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásai legyenek, öt vagy ennél több sorsjegy bevásárlásánál egymástól teljesen eltérő számú sorsjegyeket állítok össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből — a fenti eredeti áron.

Sürgöncim: **Lottoheintze**, Budapest.

Nagy nyeremény húzás 1895. december 6—14-ig.

21,499 pénznyeremény

4 Millió 332,000 korona

összértékben.

EGY MILLIÓ korona.

Megjutási-sorsjegyek árai: 1 egész 1 tized 1 huszad
20 frt 2 frt 1 frt
Vétel-sorsjegyek: 1 egész 1 fél-1/10 1 tized 1 huszad
40 frs 20 frt 4 frt 2 frt.

Ajánl és utánvétellel szétküld

főelárusító

Budapest, Szervita-tér 3-ik szám.

92
Hiro
szó
né
C
Bető
Gazd
akadém
és né
és irás
1896fe
ságbau
tok, biz
latával
intézős
Nógrád
Keres
könyvv
bizony
nőtlen
gazdálk
kötött.
kiadóh
ör“ cz
dők, b
tokkal.
Kertés
dal, k
szetben
fa és s
ért, jan
nyer.
ki par
némi
Czim a
Gazda
uradal
taninté
ves isko
ki már
lattal és
felvéteti
folyamo
vány ma
relve, m
adatnak
talához
intézend
Keres
lattal és
nőtlen k
oda egy
már töb
gazdaság
Évi fize
élelmezé
bizonyit
melyek v
nek Ha
Oszkár c
Csabacs
késmege
Keres
belépés
gépész,
nagyob
hasonmi
Előnyb
azok, ki
ban is já
Bizonyit
melyek v
nek Szá
Balaton
küldend
Allá
Felkér
azok,
jellegé
reflec
ajánla
miféle
mányt
jenek,
hivatal
lelőssé
Oklevé
ligens jó
ki a g
ágában
pes, „G
főuri há
lást kere
hivatalb

Hirdetés ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnéssel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetményei vételnek fel e kedvezményes rovásban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Betöltendő állás.

Gazdatiszt, ki gazdasági akadémiát végzett, amagyar és német nyelvet szóban és írásban teljesen bírja, 1896 február 1-ére bér gazdaságban felvétetik. Ajánlatok, bizonyítványok másolatával, Strausz gazdasági intézőségéhez Szécsény Nógrádmegyébe küldendők. 5086

Keresetük egy gazdasági könyvvitelben jártas, jó bizonyítványokkal bíró nőtlén gazdatiszt, ki a kül-gazdálkodás terén is működött. Ajánlatok e lap kiadóhivatalához „Ellenőr” czim alatt címzendők, bizonyítványmásolatokkal. 5090

Kertész nős, kis családdal, ki a konyhakertészetben jártas, gyümölcsfa és szőlő kezeléséhez ért, január 1. alkalmazást nyer. Előnyben részesül, ki park alakításban is némi jártassággal bír. Czim a kiadóhivatalban. 5088

Gazdasági irnok. Nagyobb uradalomban gazdasági tanintézetet vagy földmives iskolát végzett irnok, ki már néhány évi gyakorlattal és jó írással bír, felvétetik. Sajátkezűleg irt folyamodványok bizonyítvány másolatokkal felszerelve, melyek vissza nem adatnak e lap kiadóhivatalához H. K. jegy alatt intézendők. 5093

Keresetük kellő gyakorlattal és tapasztalattal bíró nőtlén kulcsár és ugyan oda egy segédtsit, kik már több időn át nagyobb gazdaságokban működtek. Évi fizetés 224 forint és élelmezés. Ajánlatok és bizonyítvány másolatok, melyek vissza nem küldetnek Haraszti Sándor és Oszkár czim alatt u. p. Pácsabacsud pályaudvar (Békésmegye) küldendők. 5042

Keresetük január 1-i belépésre egy szakavatott gépész, ki már több évig nagyobb uradalomban hasonmóságban szolgált. Előnyben részesülnek azok, kik elektrotechnikában is jártassággal bírnak. Bizonyítványmásolatok, a melyek vissza nem küldetnek Szántártó hivatalhoz Balaton-Szent-Györgyre küldendők. 5109

Állást keresők.

Felkéretnek mindazok, kik valamely jellegű hirdetésre reflectálnak, hogy ajánlatukhoz semmiféle eredeti okmányt ne mellékeljenek, mert a kiadóhivatal ezekért felelősséget nem vállalhat.

Okleveles gazda, intelligens jó családból való, ki a gazdaság minden ágában jártas, ovadékképes, „Gazdatiszt” vagy főúri háznál „Titkári” állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5065/a

Erdész, ki erdészeti szakiskolát végzett, szakvizsgát tett, 25 éves nőtlén, beszél magyarul, németül, románul 4 évi gyakorlattal bír, állását változtatni óhajtja szerény igények mellett. „Vadász” czimre a kiadóhivatalba kéretnek. 5080

Állást keres egy földmives iskolát jelesen végzett fiatal ember 3/4 évi gyakorlattal jelenleg pedig atyjának 100 holdas gazdaságát vezeti, állását bármikor elfogadhatja. Czim B. V. jelige alatt a Köztelek kiadóhivatalába. 5094

A gazdaszat minden ágazatában, jószágtenyésztésben, mint hizlalásban és czukorrépa termesztésben, valamint az alapos kettős könyvvitelben, kitűnő praxissal bíró 39 éves nős izr. vallású gazdatiszt, állást keres. Szives megkeresések 20 évi praxis jelige alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 5064

Gazdatiszt állást keres melőbbi belépésre, 34 éves, róm. kath. vallású, nőtlén, földmives iskolát végzett, magyar, német, tót nyelveket szóban és írásban bíró gazdász. Kegyess megkeresések „A. B.” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 5071

Okleveles gazdász, budapesti hitelintézetek bizalmi férfa, elvállal: egyszerű és kettős gazdasági könyvvitel berendezését, vezetését, számadások átvizsgálását, mérlegek, gazdasági üzemtervek és jövedelemhánylások elkészítését, birtokbecsléseket, gazdaságok ellenőrzését, tulajdonosok képviselését, olesó és biztos hitel megszerzését stb. Titoktartásért kezeskedem. Ajánlatok X. E. 6201 jelíggel Haasenstein és Vogler-hez (Jaulus és tsa., Dorottya-utca 9. kéretnek. 5112

Kezelőtsitzi állást keres gazdasági tanintézetet végzett 30 éves nőtlén gazdatiszt január 1-ére. Jártas az állattenyésztés összes ágában, — czukorrépa és dohánytermelésben. Kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik jelenleg és intenzíve kezel egy 3000 holdas alföldi gazdaságot. Czim a kiadóhivatalban. 5103

Alufrott ajánlja végzett növendékeit a birtokos bér- és gazdatiszt urak felémbe. Vannak nőtlén és nős kiszolgált katonák, végzett feleségek komoly embereim, kik mint gazdák, munkavezetők dolgozni és dolgoztatni is tudnak. Ajánlja továbbá különböző fajta bor és csemege szőlővesszőit, melyekről kívánatra árjegyzékek s a fentiekre bővebb értesítéssel szolgál Szobonya Bertalan igazgató Adán. 5046

Gazdatiszt, nőtlén, izr., ki földmives iskolát végzett, katonai kötelezettségének eleget tett s már nagyobb gazdaságban több évig mint segédtsit alkalmazva volt, hasonló állást keres. Az illető jelenleg grófi uradalomba önállóan működik, kezeli az urad. pénztárt, minek évi forgalma 80.000 frt. Szives ajánlatok Káloz (Veszprémmegye) poste restant, Wágner J. czim alatt kéretnek. 5111

27 éves rom. kath. gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett 6 évi gyakorlattal bíró önálló kezelő segédtsit 1896. febr. 1-ére ispáni, titkári állást keres. Az illető jelenleg grófi uradalomban önállóan működik, kezeli az urad. pénztárt, minek évi forgalma 80.000 frt. Szives ajánlatok Káloz (Veszprémmegye) poste restant, Wágner J. czim alatt kéretnek. 5111

Gazdasági tanintézetet jó eredménnyel végzett fiatal ember megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 5023

Birtokkezelést elvállal meghatarozott tiszta jövedelem biztosítása mellett egy ovadékképes okleveles gazda. Czim a kiadóhivatalban. 5065/b

Állatok.

Egy 168 cm. magas, igen jó csontozatú, sötét pej, 4 1/2 éves, fedezési szabadalommal ellátott, szép mén eladó. Kisbéri Bois-Roussel unokája, telivér anya után, ára 1200 frt. 5091

Vegyesek.

Jegye fák. Eladók 3—4 évesek sorfáknak való, 3000 Simonii jegyene (populus Simonii) legújabb fajta dus lombu gyors növésű; 3000 Canadai jegyene (populus canadensis); 2000 Sudár jegyene (populus pyramidalis). Ara tolna-mózi vasutállomáshoz szállítva darabonként 15—25 krig, mi a megrendelt fajtól és mennyiségtől függ. Tudakozódási czim. Uradalom posta Fadd, Tolnamegye. 5087

Riparia sauvage amerikai szőlővessző ezre 4 frt 50 kr. Jaquez 4 frt-ért eladó. Berni magas keresztelésű bikák, tehének és üszők; telivér berni és szimenthali keresztezésű igen szép kocza malaczkok jutányos áron eladók. Eladó 50 mázsa 1894. évi és 50 mázsa 1895. évi termésti igen szép dió. Tudakozódások a „Krássó-szörény-megyei gazdasági egyesület” titkári hivatalánál Lugoson. 5107

Pokróc és nemező-áru gyári raktár.

A n. t. gazdaközönséget van szerencsém értesíteni, hogy kényelme szempontjából fenti árukból. 4921 Budapest, Károly-körút 5. dusan felszerelt raktárt nyitottam Pokróczok a legolcsóbb árártól a legfinomabb minőségig. Megnem felelő árak, bérmentes visszakiüldése ellenében az összeg visszafizetetik. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Sonnenschein B.

Eladó amerikai sima szőlővesszők.

A Bőszénfai béruradalom szőlőtelepén 1894. év tavaszán Franciaországból (Richter. Montpellier) importált fajtiszta amerikai sima szőlővessző eladó.

1. Solonis I. oszt. ezre 20 frt. II. oszt. ezre 10 frt.
2. Rup. monticola I. oszt. ezre 30 frt. II. oszt. 20 frt. 3. Rup. metalica I. oszt. ezre 30 frt. II. oszt. 20 frt.
- Az I. oszt. vesszők 6—10 mm. átmérőjűek, a II. oszt. vesszők 3—5 mm. átmérőjűek. A vesszők hossza 50 ctm. Az árakban a csomagolás és a kaposvári vasutállomáshoz való szállítást befoglalatik. A megrendeléseket kérjük az összeg 10%-ának bekiüldése mellett Bőszénfára u. p. Simonfa intézni. 5095

Eladó 20 mm. magyar-kincs burgonya a pápai vasutállomásra szállítva 4 frt-ért. Czim a kiadóhivatalban. 5108

Eladó 100,000 drb. egyéves igen erős Kajszinbarack csemete. Ara 1000-enként tíz forint, kívánatra mintaküldeményt küld. Horváth István, Őrkény. 5098

Arankamentes vörös heremagot 46 frt-ért.

Inthali tehenet 140 frt-ért, fiatal hasas, 12 darabot, sima szőlővesszőt csomagolva, immunsis 4-szer permetezett, 25% előleggel, kadarka 3 forint, mézesfehér, szlankamenka olaszrizling, vörösdinka 4 frt, fehér popogós, chasselas 7 frt, piros 10 frt-ért ezért szállit 5105

Kovács János, Némethér, (Tolnamegye.)

Hasonszenvi (homeopat) óv- és gyógyszer-ek mindenféle állat betegségei ellen főleg: sertés-vész, marhák szájszáj- és patabetegsége, dobkór, juhok vérfajrány és tudóféreg baja ellen stb. kaphatók legjobb minőségben és több állatorvos és gazda által sikerrel használván

Dr. Jármy Gyula hasonszenvi gyógyszerárban BUDAPESTEN, IV., zöldfa-utca 16.

Eladó faesemeték.

A katymári uradalomban (Bácsmegye) több ezer juhar, s mintegy ezer darab vadgesztenyefa csemete igen olcsón eladó. Mindannyi teljesen egészséges, egyenes 6—7 éves. Csemete-ültetésre kiválóan alkalmas. Juharia darabja 10 kr. Vadgesztenyefa darabja 12 kr. Csomagolás, szállítás vevőt terheli kiszáradás eladót. Bővebb felvilágosítást nyujt Der-vaerits István uradalmai ispán Katymáron. 5096

Mayfarth Ph. és Társa kerekre szerelt takarékos-üstjei főzésre, takarmány-s burgonya-fülesztésre, ruhamosásra, szappan-készítésre és zsír-olvasztásra, pék-, mészáros-, vegyipar- és különféle gazdasági és házi célokra. Keves fűtőanyagot igényelnek és bárhol könnyen felállítandó. 5038

Továbbá ajánljuk a legújabb szerkezetű takarmány-szelekvágókat, burgonya- és répavágó-gépeket, darálókat és zúzókat, kukorica-morzsolókat, gabona-rostákat, trióröket, szalma- és széna-sajtókat, cséplőgépeket és járgányokat.

Mayfarth Ph. és társa gazdasági gépgyára

Bécs, II., Taborstrasse 76. Árjegyzéket és elismeréseket ingyen bérmentve. Képviselők és viszontárúsitók felvétetnek.

Makk sertés hizlalásra és tengeri kerestelik. Ajánlatok 100 kilogrammonként kéretnek Gut Lindenhof Stübing a/d. Südbahn. Az egész szükséglet egy-egy waggon. 5110

Új gazdasági eszköz!

Legjobb és legkitűnőbb! Az eddig ismeretesektől előnyösen eltérő szerkezettel, könnyen kezelhető, feltűnően nagy munkaképességű a cs. és kir. szabadalmazott Hadviger-féle szénavágó-kés (kaszalvágó), melylyel egy 6 méter széles kszal 75 centiméter mélységben 3 perc alatt átvágható!

Zsombolyai kszalok vágására is alkalmas. Megrendelhető:

Hadviger Albert

urad. tisztartónál Küküllővár (Erdély). Ara 1 drbnak 7 frt 50 kr. 5 kgrnál nem lévén nehezebb, mint közönséges posai csomag szállítható utánvétellel. — Kívánatra részletes ismertetés elismerő nyilatkozatokkal ingyen és bérmentve küldetnek.

Homokszőlő telepítése. Irt Rácz Sándor. Ara 1 forint 50 kr.

57426/95. számhoz.

Bérleti hirdetmény.

A magyar vállálap tulajdonát képező s Veszprémmegyébe kebeleztet Csajág községi határában fekvő, az épülföldben levő Veszprém-domborvári vasut vonalán létesítendő Küngős-csajági rakodó állomástól mintegy 6 kilométer távolságra eső 705 (1200 □ öles) hold kiterjedésű földbirtok a rajta levő épületekkel együtt az alólirt miniszterium IX. ügyosztályában

1895. évi december hó 19-én tartandó nyilvános zárt ajánlatu versenytirgvalás után 1896. évi július hó 1-től 1921 évi szeptember hó 30-ig terjedő 25 évre 3 hónapra hasznbérbe fog adadni.

A részletes versenytirgvalási és hasznbérleti feltételek a miniszterium segédhivatalainak igazgatóságánál és a m. kir. közalapítványi gazd. felügyelőségénél S o m l y ö V á s á r h e l y e n a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1895. évi október hó 28-án.

A vallás- és közoktatásügyi magyar kir. minisztertől.

A Somogy megyei gazdasági egyesület

Kaposvári szőlőtelepén Franciaországból 1894. év tavaszán importált teljesen fajtiszta

amerikai sima szőlővessző kapható.

1. Riparia portalis (Gloire de Montpellier) I. ezre 25 frt, II. 15 frt. 2. Rupetris Monticola I. ezre 30 frt, II. 20 frt. Az I. osztályu vesszők 6—10 mm. átmérőjűek s ojtásra alkalmasak, a II. osztályu vesszők átmérője 3—5 mm. s új telepítésére való. A vesszők hossza 50 centiméter. Csomagolás ezenként 40 kr. Megrendeléseknél az ár 25%-a előre beküldendő, a többi utánvétel. Tavaszai szállitásnál 3%-kal több számítatik. Fajtánként 100 darabnál kevesebb nem adatik ki. A vesszők szétküldése a levélhullás után történik. A vasuti és posta állomás pontosan megjelölendő. A „Somogy megyei gazdasági egyesület” tagjai és tagul belépett községek polgárai 30%, s más somogy megyei gazdák 20% áremedményben részesülnek. Megrendelések alólirt gazdasági egyesületi titkárhoz intézendők. 4991

Dr. Roboz Zoltán KAPOSVÁR (Somogym.)

Gőzekéket,

út-i lokomotivokat, gőz út-i hengereket

szállít a legökéletesebb szerkezetben és a legmérsékeltebb áron

John Fowler és Tsa

Budapest, Váci-körút 76. szám.

EGERESI MŰTRÁGYA-GYÁR

KRAMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, trágyafőszéchi isalérom és egyéb különleges műtrágya-termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltetnek. — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája

Budapest, V., Dorottya-utca 9.

ALAPÍTOTT 1848-ban.

Freund A. és Fia

cs. és kir. szab. nyereg-, szilj- és bőrdárúgyára

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. sz.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, sablák, lópokrósok, lónyíró ellők s utasó csukkekben, legjobb készlet kivitelben jutányos árakon. Előírások nyeregcserelek tényleges s tartalékos tást urak részére legolcsóbb árakon. Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Megjelent

„A gyakorlati elektrotechnika kézikönyve.”

STRAUB SÁNDOR

előadásai a m. kir. technológiai iparmuzeumban. A szövegbe nyomott 646 ábrával; 860 oldal. — Ára 6 frt 80 kr. Megrendelhető szerzőnél Budapest, VIII. József-körút 6. Szerző könnyen érthető módon tárgyalja a dinamógepeket, a villamos világítás és erőátvitel különféle rendszereit és alkalmazásait, tekintettel a hazai viszonyokra; továbbá a telefonokat, a villamos házi csepettyűket, s az elektrotechnika többi ágait.

Budapest, VIII. József-körút 6.

Gőzekék

utcai lokomotivok, gőzcséplőgépek hajtására a főhercegi vasművekből. A gépek választásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szíves tudakozódások

Erzherzogliche Cameral-Direction

in Teschen in Schlesien, czímen.

Mindenütt legmagasabb díjakkal kitüntetve.

FISCHER és HEIDLBERG

vegyészeti gyár

Budapest, Iroda: Arany János-utca 25.

Karbolineum dióbarna fatelítő szer, melynek használata által mindennemű fa elpusztíthatlan tartósságot nyer.

Creolinum és annak fajai száj- és körömfájás ellen, valamint orvosi és házi csélokra leghathatóbb fertőtlenítő szer.

Kátrányfestékek mindenféle színben zsindeletetők, bádóg, vas- és fatárgyak mázolására.

Kőfedéllemezek olcsó, tartós és tűzbiztos fedési anyag gazdasági épületek számára

Faczementtetők sok évi jótállással.

Arjegyzékek és utasítások ingyen és bérmentve.

GRAEPEL HUGÓ

szabadalm. lóheretokászoló készüléke

Önműködő szivattyú gépeket, olcsó vízbeszerzésre szivattyúkat és vízvezetéküket továbbá szél és petroleum MOTOROKAT épít

A. KUNZ
GYÁRA: M. Weisskirchen.
Prospektus ingyen. 4150/b

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség mint bármely más készülék-nél. Legkitűnőbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGÓ gépgyárosnál Budapesten,
V. Kálás váci-ut 46. sz. 3522

MELOCCO PÉTER Budapest,

római-velencei márvány- és cémentáru-gyáros, betonépítő vállalkozó.

Elvállal mindentféle betonépítkezést, gépalapozásokat, medenczék, gerendaboltozásokat, betonburkolatokat, csatornázást, hid- és szilépítést portlandcément csömösölt betonból; — mindent a legjutányosabb áron és legrövidebb idő alatt épít. Szállít egyszerű és dessinirozott márvány-mozaik-lapokat, épp úgy 10—100 cm. átmérős kiváló horderejű cémentbetoncöveket, csözsílepek, csatornák, vízvezeték s víz-vízelenítések és más hasonló csélokra; 4 és 9 réti mozaik-lapokat

à la keramit, továbbá műkölapokat és faszlakat, mely istálló-padlózatnak a legolcsóbb és legcélszerűbb. — Költségelőirányzatok és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Gyár és központi iroda: VI. kerület, Dévay-utca 21. szám alatt.

A legjobb magvak kaphatók

MAUTHNER ÖDÖN

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége, Ferdinand bolgár fejedelem Ő kir. Fensége, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. fensége udv. szállítója

magkereskedésében, **BUDAPESTEN.**

Fő-üzlet: **ANDRÁSSY-UT 23-İK SZÁM.** Fiók-üzlet: **KORONAHERCZEG-UTCZA 18.**

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, Üllői-ut 25 (Köztelek).

V. évfolyam

Az országos

Egész évre

AZ OMC

A közg
azaz: csütörtö
Tárgya
Az Au
kereskedelmi

Cziroksz
cséplés é

Az O. M
Kun-Szolnok
november hó
vásárt és cziro
A vásá
Adolf bérlete
más, a szol
vonalon. Szol
Nagy-Várad
előtt 11 óra
órákor délután
fogja várni az
irányban est
Hódmező-Vás
perczkor ind
perczkor érke
ben Szolnok
egyéb ellátás
helyszínén eg
Felkérjü
hogya a vás
ár- és menny
mennyiségben
mére Kengye
Ugyancs
kat, a kik a
mas gépekk
hoz bekülden
Kérjük
lüket legkés
O. M. G. E.
jász-nagy-kur
sület titkári

Magy

Kitűnő
Gépolaj
Kötél, z
Permete
Műtrágy
Építkez
Allatorv